

**ПРОГРАМ РАДА СА
ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ
ЗА 2023. ГОДИНУ**

Београд, децембар 2022. Године

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ТОС.....	4
2.1. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ ПОДАТАКА	4
2.2. ОСНИВАЊЕ	4
2.3. ДЕЛАТНОСТ.....	4
2.4. ОРГАНИ УПРАВЉАЊА И УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА	4
2.5. РЕСУРСИ	5
2.5.1. Основна средства.....	5
2.5.2. Запослени.....	5
2.5.3. Финансијска средства.....	5
3. ВИЗИЈА И МИСИЈА.....	6
4. СТРАТЕГИЈА И МАРКЕТИНГ СМЕРНИЦЕ	6
4.1 СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД ТУРИСТИЧКОГ ПРОМЕТА	6
5. ПРОГРАМ РАДА.....	7
5.1. ПРОМОЦИЈА И РАЗВОЈ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА	8
5.2. ПЛАН АКТИВНОСТИ.....	9
5.2.1. <i>Домаће тржиште</i>	9
5.2.2. <i>Активности на иностраним тржиштима</i>	10
5.2.2.1. Сајмови у иностранству	11
5.2.2.2. Посебни промотивни догађаји у иностранству	11
5.2.2.3. Студијске посете.....	12
5.2.2.4. Агенције за односе са јавношћу.....	13
5.2.2.5. Оглашавање у иностранству.....	13
5.2.3. <i>Пројекти</i>	14
6. КОМУНИКАЦИОНИ АЛАТИ И КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈЕ.....	15
6.1. ДИГИТАЛНО ОГЛАШАВАЊЕ.....	15
6.2. ОГЛАШАВАЊЕ У СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИМ ЧАСОПИСИМА ЗА ТУРИЗАМ, ЕМИСИЈАМА КОЈЕ СЕ БАВЕ ТУРИСТИЧКИМ ТЕМАМА КАО И НА ТУРИСТИЧКИМ ПОРТАЛИМА И СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИМ ЕМИСИЈАМА.....	16
6.3. АНГАЖОВАЊЕ МАРКЕТИНШКИХ И ПР АГЕНЦИЈА	16
6.4. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ	16
6.5. ПРОМОТИВНИ ШТАМПАНИ И КОЛАТЕРАЛНИ МАТЕРИЈАЛ	17
6.6. ПРОДУКЦИЈА	18
6.7. САЈТ ТОС-А.....	19
6.8. ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТРИ И ПРОДАЈА СУВЕНИРА	19
6.9. ОРГАНИЗОВАЊЕ РАДИОНИЦА НА ТЕМУ ФОЛКЛОРНО НАСЛЕЂЕ И ГАСТРОНОМИЈА - УТИЦАЈ НА ФОРМИРАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА И ДОМАЋУ РАДИНОСТ, ИНСПИРАЦИЈА ЗА КРЕИРАЊЕ САВРЕМЕНИХ СУВЕНИРА	19
7. ИСТРАЖИВАЊА И ЕДУКАЦИЈА.....	20
8. ЗАЈЕДНИЧКЕ АКТИВНОСТИ СА СУБЈЕКТИМА ЈАВНОГ И ПРИВАТНОГ СЕКТОРА	20
8.1. КООРДИНАЦИЈА АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНИХ ТУРИСТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ЗАЈЕДНИЧКИХ АКТИВНОСТИ СА СУБЈЕКТИМА ЈАВНОГ И ПРИВАТНОГ СЕКТОРА	20
8.2. САРАДЊА СА ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕТИМА И УДРУЖЕЊИМА НА ДОМАЋЕМ ТРЖИШТУ ИЗ ОБЛАСТИ ТУРИЗМА, КАО И ВАН ОБЛАСТИ ТУРИЗМА, А КОЈЕ ИМАЈУ УТИЦАЈ НА УКУПНУ ТУРИСТИЧКУ ПОНУДУ.....	21
8.3. САРАДЊА СА НАЦИОНАЛНИМ АВИО ПРЕВОЗНИКОМ AIR SERBIA	21
8.4. ЗАЈЕДНИЧКЕ АКТИВНОСТИ НА ИНОСТРАНОМ ТРЖИШТУ	21
9. ЧЛАНСТВО ТОС-А У МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	21
10. КОНГРЕСНИ БИРО СРБИЈЕ	21

10.1.	ПРОГРАМ ПАРТНЕРСТВА	22
10.2.	ПРОГРАМ АСОЦИЈАЦИЈА И АМБАСАДОРСКИ ПРОГРАМ	22
10.3.	АКТИВНОСТИ КОНГРЕСНОГ БИРОА	22
10.4.	ЦИЉЕВИ КОНГРЕСНОГ БИРОА СРБИЈЕ ЗА 2023. ГОДИНУ.....	23
10.5.	ПРОГРАМ РАДА И МАРКЕТИНГ АКТИВНОСТИ КОНГРЕСНОГ БИРОА СРБИЈЕ ЗА 2023. ГОДИНУ.....	23
10.5.1.	<i>Маркетинг активности на домаћем тржишту</i>	<i>23</i>
10.5.2.	<i>Маркетинг активности на међународном тржишту</i>	<i>24</i>
10.5.2.1	Истраживање тржишта	24
10.5.2.2	Учешће на сајмовима и пословним скуповима	24
10.5.2.3.	Истицање кандидатура за организацију догађаја	25
10.5.2.4	Организација студијских посета организаторима путовања и новинарима	25
10.5.2.5	Оглашавање у медијима.....	25
ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ПОСЛОВАЊА		26
11. ПРЕНОС СРЕДСТАВА У НАРЕДНУ ГОДИНУ (АВАНСНО ПЛАЋАЊЕ)		26
12. НАБАВКА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА		26
13. ПОЛИТИКА ЦЕНА		26
14. ПРИХОДИ		26
14.1.	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ У МАЛОПРОДАЈНОМ ОБЈЕКТУ СУВЕНИРА	27
14.2.	ПРЕНЕТИ ПРИХОДИ ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	28
14.3.	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	28
14.4.	ПРИХОДИ ОД ОСТАЛИХ ДРЖАВНИХ ДОДЕЉИВАЊА ИЗ РЕПУБЛИЧКОГ БУЏЕТА	28
14.5.	ПРИХОДИ ОД ИЗНАЈМЉИВАЊА ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА	28
14.6.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ, КАМАТЕ И ПОЗИТИВНА КУРСНА РАЗЛИКА КОД ПЛАЋАЊА ПРЕМА ИНОСТРАНСТВУ	29
14.7.	ОСТАЛИ ПРИХОДИ	29
14.8.	ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ – ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА РАНИЈИХ ПЕРИОДА И ПРЕНОС ПРИХОДА	29
15. РАСХОДИ.....		29
15.1	НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	30
15.2	ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	30
15.3	ТРОШКОВИ ПЛАТА, НАКНАДА ПЛАТА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	31
15.3.1	<i>Накнаде за рад управног одбора и надзорног одбора Туристичке организације Србије за 2023. годину.....</i>	<i>37</i>
15.3.2	<i>Трошкови накнада по уговору ван радног односа.....</i>	<i>39</i>
15.3.3	<i>Остали лични расходи и накнаде</i>	<i>39</i>
15.4.	ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ – ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА.....	40
15.5.	ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА	47
15.6.	НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	48
15.7.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	50
15.8.	ОСТАЛИ РАСХОДИ	51
15.9	ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ, ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА РАНИЈИХ ПЕРИОДА И ПРЕНОС РАСХОДА.....	51

Прилог 1 ПРОЈЕКЦИЈА БИЛАНС УСПЕХА 2023.год.

Прилог 2 ПРОЈЕКЦИЈА БИЛАНС СТАЊА 2023 год.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Основ за израду Програма рада представљају послови Туристичке организације Србије (у даљем тексту: ТОС), који су утврђени Законом о туризму („Службени гласник РС“, број 17/2019).

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ТОС

Туристичка организација Србије је званични институционални носилац промоције туризма Републике Србије на домаћем и иностраном тржишту.

Туристичка организација Србије ће и у 2023. години, предузимати активности на домаћем и иностраним тржиштима у циљу опоравка туризма у постковид периоду, промовишући туристичке производе, пратећи кретања и интересовања на различитим тржиштима. У том циљу наставиће се комуникација са крајњим туристима и пословном јавношћу кроз наставак промоције новог бренда „СРБИЈА *доживи*“.

2.1. Преглед основних података

Назив: ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ

Адреса: Београд, Чикалјубина 8

Матични број: 17062867

ПИБ: 101824761

Адреса електронске поште: office@serbia.travel

Веб адреса: www.serbia.travel

2.2. Оснивање

Законом о туризму из 1994. године основана је Туристичка организација Србије (у даљем тексту ТОС), као званични институционални носилац промоције туризма Републике Србије на домаћем и иностраном тржишту званично је отпочела са радом 1. јануара 1995. године. ТОС има статус правног лица, послује у складу са прописима којима се уређују јавне службе и уписан је у регистар код Привредног суда.

2.3. Делатност

ТОС обавља послове промоције туризма, координације активности туристичких организација, привредних и других субјеката у туризму, на територији Републике Србије, као и друге послове из члана 34. Закона о туризму којим је дефинисан делокруг рада Туристичке организације Србије (“Службени гласник РС” број 17/2019).

2.4. Органи управљања и унутрашња организација

Органи ТОС су управни одбор, надзорни одбор и директор. Чланове управног и надзорног одбора и директора именује Влада на предлог Министарства.

Управни одбор у оквиру своје надлежности обавља следеће послове: доноси статут ТОС, доноси пословник о свом раду, усваја годишњи програм рада са финасијским планом, усваја годишњи извештај о пословању и завршни рачун, доноси одлуку о оснивању

представништва у иностранству и информативних центара у земљи, обавља и друге послове утврђене законом и статутом.

Надзорни одбор ТОС врши надзор над пословањем, прегледа извештај о пословању и завршни рачун и утврђује да ли су сачињени у складу са прописима, доноси пословник о свом раду, врши и друге послове у складу са законом и статутом.

Директор представља и заступа ТОС, организује и руководи радом ТОС, доноси правилник о организацији и систематизацији послова, предлаже акте које доноси управни одбор, извршава одлуке управног одбора и предузима мере за њихово спровођење, стара се о законитости рада и одговара за коришћење и располагање имовином и врши друге послове утврђене законом и статутом.

Унутрашња организација:

- Сектор за стратешке послове;
- Сектор за корпоративну подршку;
- Сектор за интерну подршку;
- Сектор – Конгресни биро Србије.

2.5. РЕСУРСИ

2.5.1. Основна средства

Основна средства ТОС-а чине: компјутерска и телекомуникациона опрема, канцеларијски намештај, рекламни филмови и два путничка аутомобила.

2.5.2. Запослени

ТОС у своје ресурсе убраја и све запослене раднике.

2.5.3. Финансијска средства

У складу са чланом 32. Закона о туризму, средства за рад ТОС обезбеђују се из: прихода остварених обављањем делатности и из других сопствених прихода, средстава буџета Републике Србије донација и других извора, у складу са Законом.

Средства из буџета за рад ТОС, у износу од 400 милиона динара, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС“, број 138/22), раздео 37 – Министарство туризма и омладине, програм 1507 – уређење и развој у области туризма, функционална класификација 473 – Туризам, програмска активност 0011, Подршка раду Туристичке организације Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама.

3. ВИЗИЈА И МИСИЈА

Визија и мисија ће се реализовати кроз причу о Србији као дестинацији коју треба доживети, кроз маркетиншке активности за поједине туристичке производе и дестинације како би се Србија што више приближила потенцијалним туристима, повећала видљивост, препознатљивост и јачао имиџ Србије као туристичке дестинације. Промотивним активностима ТОС ће допринети остваривању основних циљева повећања туристичког промета и прихода од туризма.

Наш задатак је да ускладимо понуду са потражњом, едукујемо туристичке посленике на начин који то захтева савремени туризам и покажемо се у најбољем светлу, као прави домаћини јер Срби то јесу, и то од давнина.

4. СТРАТЕГИЈА И МАРКЕТИНГ СМЕРНИЦЕ

У складу са Стратегијским маркетинг планом туризма Србије до 2025. године, фазе реализације плана, приликом самог финансијског и пословног планирања, деле се на две етапе, прва у раздобљу 2021–22. година и друга у раздобљу 2023–24. година.

Друга фаза, односно друга етапа операционализације Стратегијског плана, која започиње 2023. године, подразумева да ТОС постепено „излази” из активности на домаћем и регионалном тржишту, и из улоге „иницијатора и носиоца”, прелази у улогу „подржаваоца” активности. То значи да ТОС и даље има одговарајуће развојне и промотивне активности на домаћем и регионалном тржишту, може да задржи процес координације националних промотивних активности, али главни носиоци су саме ЛТО и РТО.

ТОС је главни носилац активности на фокусним тржиштима и тржиштима које треба пратити у оба периода, али у другој етапи ТОС ставља већи акценат на тзв. фокусна тржишта, како су дефинисана Стратегијским маркетинг планом.

4.1 Статистички преглед туристичког промета

Туристички промет и девизни прилив од туризма у 2022. години

Према подацима Републичког завода за статистику, у периоду јануар-новембар 2022. године у Републици Србији боравило је 3.582.681 туриста, што је за 54% више у односу на исти период 2021. године, од чега је домаћих било 1.969.410 (+ 34%) или 55% од укупног броја гостију, а иностраних 1.613.271 (+ 87%), односно 45% од укупног броја гостију. У посматраном периоду остварено је укупно 11.462.159 ноћења (+ 37%), од чега су домаћи туристи остварили 6.953.260 ноћења (+ 39%), што чини 61% од укупног броја остварених ноћења, а иностранци 4.508.899 (+ 50%) или 39% од укупног броја остварених ноћења.

Мерено бројем остварених ноћења, домаћи туристи у наведеном највише су боравили у Сокобањи, затим следе Врњачка Бања, Златибор, Копаоник, Београд итд, а иностранци у Београду, затим следе Нови Сад, Суботица, Златибор, Ниш итд.

Према подацима Народне банке Србије девизни прилив од туризма у првих 10 месеци 2022. године износио је 2,101 милијарде \$, односно 2,017 милијарди €, што је за 58 % више

у поређењу са истим периодом 2021. године.

У доњој табели приказан је, по земљама, туристички промет у периоду јануар – новембар 2022. године, са тржишта са којих долази највећи број страних туриста.

ЗЕМЉА	НОЋЕЊА СТРАНИХ ТУРИСТА	% 2022/2021.
РУСКА ФЕДЕРАЦИЈА	528.514	+ 149 %
ТУРСКА	399.955	+ 4 %
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	317.793	+ 15 %
НЕМАЧКА	229.036	+ 76 %
ЦРНА ГОРА	191.981	+ 37 %
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	188.739	+ 54 %
ХРВАТСКА	170.706	+ 93 %
КИНА	161.062	+ 21 %
РУМУНИЈА	157.321	+ 86 %
СЛОВЕНИЈА	143.554	+ 111 %

Извор: Републички завод за статистику

Повећање обима и одговарајуће комбиновање промотивних активности које је ТОС, заједно са другим субјектима, спроводио на домаћем тржишту у претходној години, као и реализација подстицајних мера и акција поделе ваучера надлежног Министарства допринеле су расту укупног туристичког промета у 2022. години.

План промотивних активности ТОС-а за 2023. годину направљен је у складу са резултатима истраживања иностраних туриста, које је спровео Републички завод за статистику Србије током 2021. године, односно истраживања домаћих и иностраних туриста из ранијих година, а које је организовала Туристичка организација Србије. Главни циљ наведених истраживања био је добијање података о мотивима/разлозима за одмор у Србији, њиховој потрошњи, начину информисања о дестинацијама и др. Поред тога, анализирана су туристичка кретања на главним циљним тржиштима и утицај тих кретања на привлачење туриста са ових тржишта у Србију.

Такође, ове информације омогућавају локалним дестинацијама и комплетној туристичкој привреди да своју понуду и промотивне активности прилагоде потребама и жељама домаћих и иностраних туриста, што ће у коначном резултату довести до раста броја туриста и девизног прихода од туризма.

5. ПРОГРАМ РАДА

Промоција Србије као туристичке дестинације

Промоција Србије као туристичке дестинације на домаћем и иностраном тржишту је основна активност Туристичке организације Србије, коју неопходно прате подржавајуће активности и маркетиншка инфраструктура. Промотивне активности имају за циљ подизање свести о бренду Србије као туристичке дестинације, креирање домаће и иностране туристичке тражње, као и повећање туристичког промета и прилива од туризма.

Стратегијским маркетинг планом туризма Србије до 2025. године предвиђене су следеће промотивне активности Туристичке организације Србије:

- 1) Даља имплементација промотивних кампања као део маркетинг система Србије, које се базирају на различитим каналима и које имају различите гео-фокусе и циљне сегменте, са циљем подизања свести о Србији као туристичкој дестинацији и привлачења туриста са дефинисаних тржишта.
- 2) Организовање студијских посета за организаторе путовања и медије у сарадњи са мрежом ЛТО у приоритетним дестинацијама, као и кроз сарадњу с приватним сектором, при чему је садржај конципиран према тржишним трендовима и кретањима на страни туристичке тражње, као и интересовањима иностраних организатора путовања како би се видело на који начин Србија може да буде део њихових програма.
- 3) Организовање студијских посета за локалне и стране блогере и инфлуенсере, као једна од комплементарних активности промотивних кампања која се одвија на савременим каналима комуникације (пре свега друштвеним медијима), при чему су програм, теме и садржај прилагођени циљаним корисницима и жељеним циљевима.
- 4) Наступи на сајмовима туризма на приоритетним тржиштима, у сарадњи са РТО, ЛТО и приватним сектором.
- 5) Сарадња са ПР агенцијама на одабраним тржиштима, по јасно дефинисам пројектним активностима, укључујући и успостављање подршке продаји на бази платформе сарадње с приватним сектором.
- 6) Организовање различитих промотивних и пословних догађаја и радионица у земљи и иностранству, кроз сарадњу са РТО, ЛТО и приватним сектором.

5.1. Промоција и развој туристичких производа

Имајући у виду стратешке правце дате у Стратегијском маркетинг плану туризма Републике Србије, раније промотивне и маркетиншке активности и статистичке податке о кретањима посетилаца у периоду након пандемије, Служба за развој и промоцију туристичких производа предлаже да се активности у 2023. години усмере на промоцију следећих туристичких производа: кратки градски одмори, планински туризам (природа и активан одмор, национални паркови и паркови природе и др.), spa&wellness у бањама/здравствени туризам, култура (манифестације/догађаји и др.), сеоски туризам, гастрономија и енологија, MICE туризам и др..

У сфери маркетинга туристичких дестинација потребно је схватити трендове како у начину промовисања туристичких производа тако и у савременим мотивима за путовање. Нови начини комуникације и промоције треба да се базирају на е маркетинг технологији. Статистика показује да се са одређеним локалитетом туристи најчешће упознају преко друштвених мрежа, разних дигиталних платформи, а на основу искустава и препорука травел инфлуенсера и блогера. Зато је важно стално присуство у дигиталном свету како би се пратиле реакције туриста у циљу што боље промоције Србије као туристичке дестинације.

Како би се континуирано унапређивале маркетиншке активности у туризму и пратили светски трендови истиче се потреба за специјализованим обукама запослених у ТОС-у и у локалним туристичким организацијама попут обука развоја брэнда, дигиталног маркетинга и комуникације са тржиштем.

Сажетак резултата истраживања које је обухватило више циљних група, туристе током њиховог боравка у Републици Србији, странце који нису посетили Србију, ЛТО, ТОС и

туристичку привреду показао је да се највишим оценама вреднују пријатно локално становништво, одличан ниво услуге, аутентична култура, очувана природа, квалитетна гастрономска понуда, и друго.

Због неопходности да се персонализују поруке које се шаљу туристима како би се пробудиле емоције и жеља за истраживањем дестинације, брендирање Србије кроз тему Србија – Доживи ће на најбољи начин представити све оне вредности које наша земља има. Резултати из 2022.године говоре у прилог томе да је тема Србија – Доживи успела за кратко време да представи Србију на тржишту као земљу која нуди аутентична искуства и доживљаје. Из тог разлога треба и у 2023.години наставити са још јачом промоцијом новог бренда и инсистирати на заједничком представљању теме и кроз рад ЛТО и доследним презентовањем на регионалним и фокусним тржиштима.

5.2. План активности

5.2.1. Домаће тржиште

Сајмови у земљи

1. Сајам туризма у Београду, фебруар
2. Сајам туризма у Новом Саду, новембар
3. Сајам туризма у Крагујевцу, 26-28. новембар
4. Сајам туризма у Нишу, април

Посебни промотивни догађаји у земљи

- Викенд старих заната на отвореном, организатор ТОС, крај јуна;
- Београдски манифест у Београду, мај;
- Догађај на Ади Циганлији поводом Светског дана туризма, 26-27. септембар;
- Дани туризма у Нишу
- Туристички форум 2023. године, септембар.
- Туристички цвет 2023.
- Учешће на догађајима које организују други правни субјекти, РТО-ЛТО и др.

На Туристичком форуму се представљају актуелни трендови у туризму, и расправља се о тренутном стању у туризму и правцима активности. На Форуму учествују представници локалних туристичких организација, удружења и друге организације из области туризма, институције као и представници туристичке привреде и медија.

Награду „Туристички цвет“, као највише признање у туризму Србије, Туристичка организација Србије додељује сваке године, за значајна остварења у подизању квалитета туристичких услуга, као и допринос развоју, унапређењу и промоцији туризма. Награда се додељује у децембру месецу на догађају организованом за тај повод.

Студијске посете домаћих медија, инфлуенсера и организатора путовања

У 2023. години организоваће се више студијских путовања за новинаре, инфлуенсере, представнике медија и организаторе путовања путем којих ће се промовисати туристички производи, издвојени у плану рада као приоритетни. Организација студијских тура има за циљ да путем медија, друштвених мрежа и других канала комуникације промовише Србију као пожељну туристичку дестинацију богату природним лепотама, неистраженим пределима укусима и градовима у којима се мешају културе.

5.2.2. Активности на иностраним тржиштима

У складу са Стратегијским маркетинг планом, јасно се дефинишу приоритетна тржишта како би се осигурало да се ресурси усмере на најефикаснији могући начин. Ресурси за проактивну маркетиншку активност су лимитирани и морају се усредсредити на мањи број тржишта како би се осигурали бољи резултати.

Дефинисане су три категорије иностраних тржишта:

1. Регионална тржишта – Тржишта која имају раст мање од 40% у периоду 2016–2019. године, али доприносе великом броју посетилаца и веома цене дестинацију. Ова категорија представља многа регионална тржишта која најбоље познају дестинацију и имају висок степен лојалности. На овим тржиштима, Србија би требало да тежи да заштити тржишни удео и повећа га, настављајући да привлачи постојеће туристе и да обезбеђује нову тражњу у будућности.

Регионална тржишта на којима ће ТОС имати континуитет промотивних активности у 2023. години су Босна и Херцеговина, Хрватска, Црна Гора, Словенија, Северна Македонија, Бугарска, Румунија, Мађарска, Грчка и Турска.

2. Фокусна тржишта – Тржишта која имају висок ниво раста, преко 40%, у периоду од 2016–2019. године, и доприносе великом броју посетилаца. У околностима након пандемије, та тржишта треба да буду висок приоритет и Србија би требало да настави промоцију на њима, како би повећала број посета и дужину боравка. Ово су тржишта на којима је највећа прилика за партнерства са авио-компанијама и организаторима путовања.

Имајући у виду тренутну и очекивану геополитичку ситуацију у свету, од фокусних тржишта ће се у 2023. години акценат ставити на Немачку, односно у ширем смислу тржишта немачког говорног подручја што укључује и Аустрију и Швајцарску. Што се тиче Кине, одржаваће се одређени ниво активности, пре свега у области дигиталне промоције, одржавања постојеће и успостављање нове сарадње са кинеским организаторима путовања, а у светлу очекиваног отварања кинеског тржишта за туристичка путовања и успостављања директног лета националног авиопревозиоца Air Serbia до Кине. Русија, иако фокусно тржиште и највеће по броју ноћења туриста у 2022. години, неће у ранијем обиму бити обухваћена промотивним активностима имајући у виду да велики број ноћења не одражава туристичке већ геополитичке токове, те се евентуалне промотивне активности могу усмерити и ка заједници Руса који привремено бораве у Србији.

3. Тржишта у настајању – Тржишта која бележе умерени до високи ниво раста, од 30% до 60% у периоду 2016–2019. године, али још увек не стварају велики број посетилаца. Ова тржишта се могу класификовати као тржишта са великим потенцијалом, а задатак ТОС-а

као носиоца маркетинга туризма Србије је да сарађује с партнерима (као што су авио-компаније и организатори путовања) на подизању свести и развоју односа у раној фази.

Имајући у виду активности националног авиопревозиоца Air Serbia и успостављање великог броја нових директних авионских линија ка дестинацијама у Европи и САД, као једног од основних предуслова (доступност) за активацију промотивних и маркетиншких активности, тежиште ће бити стављено најпре на Шпанију, Италију и САД, а такође и на тржишта Велике Британије, Француске, Холандије, Белгије и балтичких земаља (директан лет Air Baltik-а из Риге).

У складу са напред наведеним, ТОС ће у 2023. години спроводити следеће активности:

5.2.2.1. Сајмови у иностранству

Сајмови на којима ће ТОС бити носилац наступа су:

- Vakatiebeurs, Утрехт, Холандија, 10-15.01.
- СМТ Штутгарт, Немачка, 14-22.01.
- FITUR, Мадрид, Шпанија, 18-22.01.
- Holiday&Spa, Софија, Бугарска, 15-17.02.
- ITB Берлин, Немачка, 07-09.03.
- Сајам туризма, Бања Лука, Република Српска, 10-12.03.
- Place2Go, Загреб, Хрватска, 24-26.03.
- WTM Лондон, Велика Британија, 06-08.11.

Сајмови у иностранству на којима ће ТОС учествовати у партнерству са Туристичком организацијом Београда (ТОБ), односно где ће ТОБ бити носилац наступа:

- ЕМИТТ, Истанбул, Турска, 08-11.02.
- Philoxenia, Солун, Грчка, новембар

5.2.2.2. Посебни промотивни догађаји у иностранству

Посебни промотивни догађаји у иностранству су догађаји на којима се ТОС обраћа одабраним циљним групама, било да су у питању организатори путовања и туристичке агенције, медији или публика – потенцијални туристи.

Догађаји који су планирани у 2023. години су:

- Фото изложба, Москва, Русија – Изложба у центру Москве, уговорена за 2022. годину, одложена због геополитичке ситуације
- Радионица New Deal Еуропа, Лондон, Велика Британија 28.03. – Састанци са организаторима путовања из целог света заинтересованим за регион Балкана
- Промотивни догађај, Чикаго, САД - У сарадњи са Air Serbia, промоција новог лета
- Промотивни догађај Улични корзо у Будимпешти, Мађарска - догађај намењен публици
- Промотивни догађај, Дани Србије у Бугарској, Софија – догађај намењен медијима и туристичкој привреди
- Промотивни догађај у Букурешту, Румунија - догађај намењен медијима и туристичкој привреди
- Промотивни догађај за медије, Скопље, Северна Македонија

- Промотивни догађај за медије и туристичку привреду, Венеција, Италија – у сарадњи са Air Serbia и аеродромом
 - Промотивни догађај за туристичку привреду (Б2Б), Лион, Француска, са Air Serbia
 - Balkan Trafik Festival, Брисел, Белгија, 27-30. април - догађај намењен публици
 - Промотивни догађај за медије и туристичку привреду, аеродром Брисел, Белгија, са Air Serbia
 - Промотивни догађај за медије и туристичку привреду, Мадрид, Шпанија, са Air Serbia
 - Aviaimps Roadshow, Немачка – састанци са организаторима путовања
 - Промотивни догађај за медије и туристичку привреду, Минхен, Немачка
 - Радионица са презентацијом за медије и организаторе путовања, Рига, Латвија, са Air Baltik, 02-05.02.
 - Промотивни догађај за медије и туристичку привреду, Истанбул, Турска.
- Поред наведених догађаја, ТОС ће учествовати и на промотивним догађајима у организацији других правних субјеката, као и регионалних и локалних туристичких организација.

5.2.2.3. Студијске посете

У 2023. години планирано је да се организују студијске посете Србији за представнике медија са напред наведених тржишта на којима ће ТОС имати промотивне активности. ТОС позива утицајне ТВ екипе, новинаре и блогере са одабраних приоритетних тржишта у циљу креирања свести код потенцијалних потрошача – туриста о Србији као пожељној и безбедној дестинацији, побољшања имиџа туризма Србије и обраћања широј јавности у земљама које су циљна односно приоритетна тржишта. ТОС организује ова путовања која имају за циљ објављивање репортажа и других писаних као и фото и видео садржаја о туризму Србије, позиционирања Србије као туристичке дестинације, подизање интересовања за путовање у Србију, информисања иностране јавности о могућностима за одмор у Србији и креирања тражње за туристичким производом Србије.

Оствареност ових циљева мериће се бројем и квалитетом медија на студијским путовањима, бројем објављених чланака и емитованих програма, проценом вредности објављених материјала, као и квалитативном анализом садржаја објављених чланака.

У циљу позиционирања Србије као туристичке дестинације, креирања тражње за туристичким производом Србије и уласка туристичког производа Србије у програме страних организатора путовања, ТОС ће, највише у сарадњи са Air Serbia и другим авио компанијама, организовати и студијска путовања за представнике организатора путовања. У одабиру представника иностране привреде који ће посетити Србију и у реализацији ових посета сарађиваће се и са локалним туристичким организацијама и домаћом туристичком привредом.

Оствареност циљева мериће се бројем организатора путовања на студијским путовањима, бројем нових организатора путовања који имају Србију у програмима, бројем нових програма у понуди организатора путовања који већ продају Србију, као и укупном заступљеношћу Србије у програмима страних организатора путовања.

5.2.2.4. Агенције за односе са јавношћу

ТОС на одабраним приоритетним тржиштима ангажује иностране ПР агенције као подршку својим промотивним и маркетиншким активностима. Агенције за односе са јавношћу, у складу са обимом планираних активности, врше следеће послове:

- Достављају анализе – информације о трендовима на тржишту;
- Врше истраживање и одабир учесника студијских путовања за иностране организаторе путовања, новинаре и блогере, као и праћење ефеката студијских путовања;
- Пружају подршку у организовању конференција за новинаре и посебних презентација;
- Информишу јавност путем медија о туристичкој понуди Србије (кроз писање и слање медијских саопштења, интервјуа, електронских вести и едиторијала);
- Пружају одговарајућу стручну помоћ и подршку медијима при објављивању чланака о Србији (информације, фотографије);
- Дају подршку ТОС-у у вези са интернет оглашавањем и активностима на друштвеним мрежама;
- Организују и реализују састанке са организаторима путовања, као и интервјуе за медије приликом наступа на сајмовима;
- Одговарају на упите привреде и потенцијалних туриста са тржишта;
- Реализују продајне мисије - проналажења организатора путовања заинтересованих за програме одмора у Србији, којима се организују појединачне презентације туристичке понуде Србије, те се на тај начин врши привлачење нових организатора путовања;
- Прате ефекте реализованих промотивних активности.

Агенције за односе с јавношћу, као један од важнијих ослонаца ТОС-а у креирању имиџа Србије као туристичке дестинације и успостављању сарадње са иностраним медијима и организаторима путовања, у 2023. години биће ангазоване на следећим тржиштима: Кина, Немачка, Аустрија, Швајцарска, САД, Турска, бивше СФРЈ, остале земље региона.

5.2.2.5. Оглашавање у иностранству

Оглашавање на глобалним ТВ мрежама

У наставку активности започетих у 2022. години, ТОС ће имати следеће кампање на глобалним ТВ мрежама:

- BBC Global News – емитовање 54 промотивна спота туризма Србије
- Discovery: Eurosport 1, Eurosport 2, Travel Channel – ТВ кампања и дигитална кампања на порталу Eurosport

Амбијентално оглашавање (билборд кампања)

Билборд кампања пред летњу сезону спровешће се на тржиштима бивше СФРЈ: Словенија, БиХ, Црна Гора и Северна Македонија.

Дигитално оглашавање на порталима

Дигитално оглашавање на одабраним приоритетним тржиштима, на порталима дневних новина, магазина, специјализованих туристичких магазина, реализоваће се на тржиштима Немачке, Турске, Словеније, Хрватске, Црне Горе, БиХ, Северне Македоније, Румуније, Бугарске, Грчке и Мађарске.

5.2.3. Пројекти

➤ Планине за све – Mountains without barriers – COSME пројекат ЕУ

ТОС је крајем 2022. године аплицирао за овај пројект, а резултати апликације и информација о томе да ли је пројект усвојен очекују се у априлу месецу. Пројект треба да траје 36 месеци. Пројект се односи на прилагођавање туристичке понуде у планинским дестинацијама особама се неком врстом инвалидитета.

Остали учесници у пројекту су: Туристичка организација Црне Горе, Зграда за иновацијски и технолошки развитак (БиХ), REMOOVE srl Италија, Tuotekenhitys Oy Tamlink Финска, NLW Tourismus Marketing Аустрија и Libera Università di Bolzano Италија.

➤ Пројекат Културно наслеђе Србије онлајн.2. у сарадњи са Заводом за проучавање културног развитака (ЗАПРОКУЛ)

Пројекат представља наставак пројекта ЗАПРОКУЛ-а Културно наслеђе Србије онлајн којим је обухваћена анализа званичних веб-сајтова шест археолошких локалитета у Србији. Истраживање обухвата шест репрезентативних археолошких локалитета у Србији: Виминацијум, Феликс Ромулијану, Царску палату Сирмијум, Винчу, Царичин град и Лепенски Вир. Пројекат би сагледао начине примене нових технологија са циљем боље промоције и презентације културно-историјског наслеђа.

Планиран је једнодневни скуп из два сегмента: предавања истраживача ЗАПРОКУЛ-а и радионице са експертима из области дигиталних медија. Учесници: представници поменутих археолошких локалитета, надлежни музеји и Заводи за заштиту споменика културе, локалних самоуправа, локалних туристичких организација и експерти дигиталних медија.

➤ Пројекат Промоција археолошких локалитета Србије

Пројекат подразумева три радионице која имају за циљ усвајање позитивних резултата студијског путовања у оквиру пројекта „ЕУ за Тебе За културно наслеђе и туризам“, боље повезивање институција културе и туризма.

Институције које ће учествовати на радионици су: Министарство туризма и омладине, Министарство културе и информисања, Народни музеј Зајечар, ТО Зајечар, Републички завод за заштиту споменика културе, Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица, Регионална развојна агенција за Браничево и Подунавље, Археолошки парк Виминацијум, Дунавски центар за компетенцију, Serbia Creates Винча – Бело брдо и Туристичка организације Србије.

➤ Дигитализација туристичке понуде Србије

ТОС, као део радне групе, учествује у пројекту “ Дигитализација туристичке понуде Србије“, чији је циљ успостављање националне дигиталне платформе која ће објединити основне информације о свим туристима, значајним локалитетима, манифестацијама, рутама и регијама. Платформа ће омогућити корисницима да на једноставан начин имају увид у туристичке локације Републике Србије

6. КОМУНИКАЦИОНИ АЛАТИ И КАНАЛИ КОМУНИКАЦИЈЕ

Пажљиво креирана и добро постављена маркетиншка стратегија, уз праћење трендова у маркетингу и комуникацијама, учинили су да туристичке дестинације, манифестације, производи и пројекти које промовише ТОС буду препознати од стране домаћих и иностраних туриста, са потенцијалом раста на захтевној туристичкој мапи региона и Европе. Поред традиционалних канала комуникације, додатну вредност и видљивост код циљних група ствара присутност на дигиталним каналима, и тај тренд ће бити настављен у 2023. години.

Маркетиншка подршка, у надлежности Службе за маркетинг; биће подршка свим службама у промоцији производа и услуга (у земљи и свету), креатор кампања и порука, носилац активности преношења вредности ТОС-а интерно запосленима и екстерно пословним партнерима (туристима, грађанима Србије, региона, Европе), и грађења имиџа ТОС-а. У плану је унапређење, модернизација и боља доступност сајта ТОС, што ће уз и продукцију видео садржаја обезбедити да визуелним идентитетом и формама Србија као туристичка дестинација прати трендове и буде видљива и препознатљива. Грађењем и неговањем односа са медијима, новинарима, инфлуенсерима обезбедиће се медијска покривеност и присутност у циљу јачања брэнда, понуде и позиције Србије као туристичке дестинације, и ТОС-а као поузданог партнера.

6.1. Дигитално оглашавање

- Оглашавање на **Google display**, што омогућава видљивост приликом претраге сајтова које посећују таргетиране циљне групе, као и оптимизацију садржаја и прилагођавање интересовањима корисника кроз пажљиво одабране кључне речи. Фокус су сајтови који су део маркетинг понуде мреже интернет претраживача **Google**.

- Видео оглашавање подразумева пласирање филмова и спотова на платформи за мултимедијални садржај **Youtube**.

Друштвене мреже: Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, В Контакте – руска мрежа, Weibo и WeChat – кинеске мреже

Ова врста оглашавања подразумева плаћене огласе и промовисање објава на друштвеним мрежама у циљу повећања видљивости садржаја на страницама чији је администратор и креатор ТОС и на којима се промовише туризам Србије.

Оглашавање на мрежама има за циљ и повећање броја пратилаца ТОС-ових налога и развој базе сталних пратилаца којима су путовања као и одређени туристички производи у врху интересовања. Добро спроведене активности и кампање као резултат дају боље позиционирање ТОС-ових налога у односу на остале националне туристичке организације

чиме се јача и позиција Србије као туристичке дестинације у односу на конкуренцију. Оглашавање на друштвеним мрежама пружа могућност да видљивост Србије у дигиталном простору константно расте и развија се. У 2023. години, фокус ће бити на домаћем тржишту и иностраним тржиштима која су приоритетна.

Оглашавање у електронским и online медијима

Традиционални медији и у 2023. години остаће важан канал комуникације и све кампање намењене домаћем тржишту спроводиће се и емитовањем видео спотова у оквиру рекламних блокова, као и гостовањима у одабраним емисијама и извештајима новинара кроз прилоге и репортаже.

Оглашавање у електронским и онлине медијима ће обухватити:

- ТВ оглашавање
- Радио оглашавање
- Оглашавање у дневним листовима – *online* платформе/ издања
- Оглашавање у магацинима - *online* платформе/ издања
- *Outdoor* оглашавање – у возилима градског превоза/ билборди

6.2. Оглашавање у специјализованим часописима за туризам, емисијама које се баве туристичким темама као и на туристичким порталима и специјализованим емисијама

Ова врста оглашавања подразумева пласирање огласних решења, ПР текстова као и радио и ТВ спотова којима се промовише туристичка понуда Србије. Одвијаће се током читаве године, а биће појачана током летње и зимске сезоне.

6.3. Ангажовање маркетиншких и ПР агенција

Подршку маркетиншким и ПР активностима пружају одабране маркетиншке и ПР агенције које укључују активности:

- Ангажовање агенција за израду креативних решења и текстова за потребе промоције ТОС путем друштвених мрежа као и посредовање при медијском закупу (*Facebook, Instagram, Google* и *Youtube*)
- Ангажовање агенције за посредовање при медијском закупу на друштвеној мрежи Twitter;
- Ангажовање видео продукције за праћење активности ТОС, догађаја и активности у области туризма ради информисања јавности и медија;
- Ангажовање агенције за достављање пресклипинга и др..

6.4. Односи са јавношћу

Односи са јавношћу подразумевају редовну комуникацију и информисање јавности о свим активностима ТОС-а путем веб странице, профила на друштвеним мрежама (фокус *LinkedIn*), објаве на *online* платформама, саопштења за медије и обезбеђивање објаве медија кроз прилоге, репортаже и извештаје. Сарадња са новинарима, грађење односа поверења и унапређење односа са медијима биће важан сегмент рада у сегменту односа с јавношћу. Односи са јавношћу доприносе развоју брэнда, чувању вредности и позитивног имиџа ТОС.

6.5. Промотивни штампани и колатерални материјал

Промотивни штампани и колатерални материјал, као један од важних комуникационих алата у процесу промоције новог брэнда Доживи Србију, доживљава трансформацију, у складу са усвојеном стратегијом комуникације новог брэнда.

Штампана издања имају и свој пут дистрибуције и доступна су свим заинтересованим странама:

- у инфо-центрима Туристичке организације Србије
- на сајмовима, специјализованим манифестацијама и др.
- преко дипломатско-конзуларних представништава Србије у иностранству
- на захтев државних органа и других заинтересованих организација и институција, за потребе међународних скупова и приликом посета страних делегације
- преко инфо-центра локалних туристичких организација
- организованом дистрибуцијом пред летњу и зимску туристичку сезону већих одабраних количина промотивног материјала до туристичких центара за потребе хотела и објеката за смештај.

Брошуре у дигиталном облику су доступне на интернет страници ТОС-а, где је омогућено листање публикација, као и њихово преузимање у ПДФ формату. Процес публикавања брошура, праћен је редовним ажурирањем података, као и сталним процесом обнављања базе фотографија у циљу представљања актуелне туристичке понуде.

Колатерални материјал се односи на производе који промовишу Србију и ТОС и служе као додатни алат промоције приликом наступа на сајмовима и посебним догађајима у земљи и иностранству.

У наставку се налази преглед издавачког програм Туристичке организације Србије и план нових издања за 2023:

1. Штампана издања – репринт, језичке мутације

- ✓ Општа брошура СРБИЈА доживи! (српски, енглески, кинески)
- ✓ 52 викенда у Србији (тројезично издање)
- ✓ Туристичка карта Србије (у више језичких мутација)
- ✓ Карта манастира (у више језичких мутација)
- ✓ Кампинг и караванинг, у сарадњи са Кампинг асоцијацијом Србије – тројезично издање (српски, енглески, немачки)
- ✓ Пешачење,бициклизам (српски,енглески)
- ✓ Serbia Meeting Planer's Guide (енглески)
- ✓ Дворски комплекс Србије (двојезично српско-енглеско)

2. Електронска издања

- ✓ Каталог сеоских домаћинстава – српски језик
- ✓ Календар природби - српски језик
- ✓ Билтен туристичка понуда за летњу сезону – српски језик
- ✓ Билтен туристичка понуда за зимску сезону – српски језик
- ✓ Хотелски адресар - двојезично издање (енглеско-немачки)
- ✓ Укуси Србије – српски језик
- ✓ Османско наслеђе у Србији - српски, турски, немачки, енглески
- ✓ Руско наслеђе у Србији – српски, руски
- ✓ Србија путеви вина – српски језик

3. Нова штампана издања

- ✓ **Културни мозаик**-прво издање у 2023 (српски,енглески)
- ✓ **Мој Дунав**- прво издање у 2023 ((енглески,српски)
- ✓ **Узбудљива природа**- прво издање у 2023 (српски,енглески)
- ✓ **Градови пуни енергије**- прво издање у 2023 (енглески,српски)
- ✓ **Место сусрета** -прво издање у 2023 (енглески)
- ✓ **Постери Србије** - 10 мотива

4. Србија у гастрономским водичима

➤ **MICHELIN Гастрономски водич**

Кроз сарадњу ТОС и Michelin Гастрономског водича, прва селекција је реализована крајем 2021. године и обухватила је 14 ресторана у Београду.

Промоција прве селекције је подразумевала сарадњу ТОС-а и Michelin Гастрономског водича кроз промоцију на друштвеним мрежама и објављивање шест текстова на порталу Michelin Гастрономског водича на тему гастрономске и туристичке понуде Београда.

Друга селекција – селекција за 2023. годину је објављена је крајем 2022. године. Поред свих ресторана који су раније понели ознаке, селектована су као препоручена нова три београдска ресторана. (<https://guide.michelin.com/rs/en/selection/serbia/restaurants>)

Све године процеса од друге до шесте, да би Србија остала у Michelin Гастрономском водичу и да би се кроз Michelin канале водила промотивна – маркетиншка кампања захтева активно учешће Туристичке организације Србије у промотивним и маркетиншким активностима, уз одговарајуће финансијско учешће, те ће сарадња наставити у 2023. години.

➤ **GAULT & MILLAU Гастрономски водич**

Издање другог издања водича Gault & Millau се очекује у априлу 2023. године, а свечана промоција новог издања заказана је за 25. април у хотелу Hyatt. Водич ће имати преко 300 страна и биће двојезичан (српско/енглески). Предвиђени тираж је 6.000 примерака, а дистрибуција ће се вршити кроз канале ТОС-а (информативни центри ТОС-а и локалних туристичких организација, на сајмовима и другим посебним догађајима и презентацијама), као и у дигиталном облику путем сајта <https://rs.gaultmillau.com>

6.6. **Продукција**

Истраживања су показала да су фотографије и кратке видео форме нови стандард комуникације на мрежама, као и да нови канали захтевају нове формате, тако да видео материјал треба да буде прилагођен емитовању на традиционалним медијима и дигиталним платформама.

Најважније пројекти/активности у области продукције за 2023. годину су:

- Израда новог промотивног филма дужине до 3 минута, краћих форми за друштвене мреже, летњег и зимског ТВ спота за кампању 2023/2024
- Снимање спотова за летњу и зимску радио кампању 2023/24;
- Продукција банера/видео материјала за циљана оглашавања на Google претраживачу;
- Продукција дигиталних огласа/ видео материјала за друштвене мреже;
- Продукција телевизијских прилога;
- Целогодишња кампања са инфлуенсерима на друштвеним мрежама ТОС

- Продукција огласних решења и ПР текстова за online портале дневних новина и специјализованих часописа;
- Редовно креирање, ажурирање и дистрибуција нових садржаја (текстуалних и видео), на профилима ТОС-а;
- Обнављање базе фотографија са дефинисаним темама;
- Реализација медијских пројеката који промовишу туристичке дестинације и производе;
- ПР текстови;
- Апликација Serbia Audio Guide – допуна садржаја и активна промоција преузимања апликације на граничним прелазима (QR код).

6.7. Сајт ТОС-а

Редизајн сајта, унапређења функционалности, увођење нових сервиса, увођење чат бокс форме, текстови који ће бити у *storytelling* форми, и многа друга унапређења, учиниће сајт ТОС-а модерним, доступним, интуитивним за кориснике и платформом на којој ће туристи из земље и иностранства долазити до свих потребних информација о туристичкој понуди и дестинацијама Србије. Сајт ће бити место за промоцију Србије и целокупне понуде, а дизајном и порукама ће пратити дефинисану стратегију у комуникацији. СЕО оптимизацијом ће се сајт учинити видљивијим и боље позиционираним на претраживачима.

Сајт ТОС-а подразумева и месечно одржавање, хостинг подршку, администрацију садржаја и језичких варијанти, администрацију сервера, прилагођавање брошура на сајту online стандардима; креирање виртуелних тура (VR), као и редовно креирање, ажурирање и дистрибуцију нових текстуалних и видео садржаја и ажурирање база података на страницама ТОС.

Newsletter обухвата продукцију месечних издања и његову промоцију у циљу повећања броја читалаца у земљи и иностранству. Унапређену форму сајта пратиће и унапређена форма Newsletter-а, који ће наставити да одабраним темама буде актуелан и атрактиван читаоцима.

6.8. Информативни центри и продаја сувенира

Туристи и посетиоци информације о туристичкој понуди Србије, осим електронским путем, могу добити у информативним центрима Туристичке организације Србије: Чика Љубина 8, први спрат, Аеродром Београд и Информативни центар -сувенирница на Авалском торњу. Новим брендом Доживи Србију, дефинисан је и визуелни идентитет простора.

Инфо центри као начин директне комуникације са посетиоцима и туристима представљају драгоцен извор информација о навикама и интересовањима туриста, које су основ за креирање и спровођење анкете о најчешћим интересовањима и питањима посетилаца инфо центара.

6.9 Организовање радионица на тему Фолклорно наслеђе и гастрономија - утицај на формирање туристичких производа и домаћу радиност, инспирација за креирање савремених сувенира

Културна разноликост народа и народности који живе у Србији, посматрана из угла материјалног културног наслеђа и богатства фолклора, обичаја, музике, као и разноврсност гастрономије представљају основ за диференцирање и развој туристичких производа у локалним заједницама.

Представници ТОС са актерима локалних заједница, студентима одсека туризма на факултетима, музејима и струковним удружењима и Регионалним агенцијама за развој, организоваће радионицу из области домаће радиности.

➤ **Сарадња са удружењима**

Удружења која негују старе занате, као што су нпр. Етно мрежа (пустовање вуне, ткање, плетење, нецовање, златовез), Наше руке (опанчарски занат), Банатски мотиви (рад на стаклу) и други, препознати су као важан део туристичке понуде, увек су изнова интересантни, атрактивни и занимљиви туристима.

Информације о новим производима и понуди су важне за формирање продајног асортимана у сувенирници.

7. ИСТРАЖИВАЊА И ЕДУКАЦИЈА

ТОС ће наставити сарадњу са домаћим и међународним институцијама које прате ефекте након пандемије Ковид-19, као и геолоитички и економски аспект, и формирају прогнозе о економском опоравку и променама навика путовања.

У циљу што бољег сагледавања ситуације на тржишту и као основ за формирање даљих кампања и начина промоције, ТОС планира истраживање туристичког тржишта. Основни циљ овог истраживања биће утврђивање чињеница о демографским карактеристикама туриста и карактеристикама њиховог одмора у Републици Србији. Истраживање ће омогућити детаљну анализу профила туриста, њихове мотивације, задовољства, понашања на путовању, туристичким производима које преферирају на путовању, врсти смештаја. Такође, циљ овог истраживања је и испитивање основних маркетинг канала које туристи користе да би се информисали о туристичким дестинацијама у Србији.

Резултати овог истраживања омогућиће туристичкој привреди, локалним туристичким организацијама и пружаоцима услуга у туризму да своју понуду прилагоде потребама и жељама потрошача и да у складу са тим обликују своје промотивне наступе на тржишту Србије, односно да прилагоде маркетинг активности ситуацији и последицама које се могу очекивати у условима након пандемије Ковид 19.

Запослени у ТОС ће у 2023. години проћи неке од обука из области дигиталног маркетинга, заштите података о личности, управљачких компетенција, јавног наступа, јавних набавки и других области којима се запослени баве, а за које је потребно континуирано усавршавање како би се допринело иновативности и квалитету у раду.

8. ЗАЈЕДНИЧКЕ АКТИВНОСТИ СА СУБЈЕКТИМА ЈАВНОГ И ПРИВАТНОГ СЕКТОРА

8.1. Координација активности локалних туристичких организација и спровођење заједничких активности са субјектима јавног и приватног сектора

Координација активности се односи на давање сагласности на програме рада локалних туристичких организација, информисање о новим садржајима, новим смештајним

капацитетима, израду и дистрибуцију нових брошура и видео материјала, одржавање едукација са циљем унапређења знања из области маркетинга у туризму и у промоцији туристичких производа и отварања нових тржишта.

8.2. Сарадња са органима, организацијама, јавним предузећима и удружењима на домаћем тржишту из области туризма, као и ван области туризма, а које имају утицај на укупну туристичку понуду.

Сарадња обухвата активности које доприносе даљем унапређењу промоције Србије као туристичке дестинације свих учесника из различитих области деловања.

8.3. Сарадња са националним авио превозником Air Serbia

Имајући у виду ширење мреже летова националног авио-превозника Air Serbia, што је основ за интензивирање промотивних делатности на тржиштима са којима постоји добра повезаност, ове активности ће се реализовати кроз заједничке пројекте промоције Србије као туристичке дестинације на иностраним тржиштима: организовање заједничких промотивних догађаја, организовање студијских посета за представнике медија и организатора путовања, као и праћење, заједничка продукција и дељење садржаја путем друштвених мрежа.

8.4. Заједничке активности на иностраном тржишту

У циљу поспешивања продаје туристичких аранжмана иностраних организатора путовања, реализоваће се заједничке огласне кампање на циљним тржиштима, и то са авио компанијама, аеродромима, домаћим и иностраним организаторима путовања који у својим програмима имају понуду одмора за Србију;

9. ЧЛАНСТВО ТОС-А У МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

- Европска туристичка комисија (ЕТЦ)
- Асоцијацији Трансроманика
- Дунавски центар - Danube Competency Center (DCC)
- Учешће у раду Регионалног савета за сарадњу (РЦЦ)

10. КОНГРЕСНИ БИРО СРБИЈЕ

Конгресни биро Србије основан је 2007. године, као посебно одељење Туристичке организације Србије, са мисијом да развија, промовише и позиционира Србију као водећу и најбрже растућу дестинацију у Југоисточној Европи за пословна путовања и догађаје.

У 2022. години Конгресни биро Туристичке организације Србије прославио је 15 година постојања у оквиру Туристичке организације Србије заузевши 47. позицију на међународној ICCA (*International Congress and Convention Association*) ранг листи, поправивши тако свој

резултат за 3 места у односу на 2019. годину. У 2006. години, години пре оснивања Конгресног бироа, Србија је била на деоби 73. места са свега 6 међународних догађаја који су одржани у Србији.

Своје активности Конгресни биро Србије спроводи превасходно са партнерима из конгресне индустрије и то кроз свој *Програм партнерства*, *Програм Асоцијација* и *Амбасадорски програм*. Конгресни биро Србије је пуноправни члан Стратегијске Алијансе Националних конгресних бироа као и међународног удружења за конгресе и конвенције (ICCA).

10.1. Програм партнерства

Конгресни биро Србије спроведи Програм партнерства заједно са представницима конгресне индустрије, што омогућава успостављање формалних односа у процесу дефинисања понуде за одржавање састанака и других пословних догађаја у Србији и координисан приступ међународном тржишту.

Кроз свој Програм партнерства, Конгресни биро Србије створио је јаку мрежу партнера из конгресне индустрије – хотела, конгресних простора, *DMC* и *PCO* агенција и других сродних пружалаца услуга. Сви партнери прошли су строге квалификационе критеријуме како би Програм гарантовао изврсност услуге међународним клијентима и делегатима.

10.2 Програм асоцијација и амбасадорски програм

Програм асоцијација је иницијатива Конгресног бироа Србије за развијање партнерских односа између националних удружења и индустрије догађаја, у циљу припреме организованог приступа међународном конгресном тржишту. Програм је усмерен на српска удружења, друштва и институције способне да привуку међународне конгресе и пословне догађаје који промовишу српске иновације и стручност глобалној пословној и професионалној заједници.

10.3. Активности Конгресног бироа

Конгресни биро Србије спроводи маркетинг дестинације кроз активности на међународном и домаћем тржишту. У оквиру својих активности, Конгресни биро се позиционира и као сервис домаћим и међународним организаторима пословних догађаја.

Конгресни биро Србије реализује следеће активности:

- Координацију и вођење процеса надметања за међународне догађаје
- Пружање информација и препорука у вези са могућностима за пословна путовања и догађаје у Србији
- Повезивање са *PCO* и *DMC* агенцијама
- Преговарање са хотелима, конгресним просторима и другим пружаоцима услуга
- Организовање инспекција дестинације и тура упознавања
- Стратешки маркетинг
- Саветовање о управљању и креативна решења
- Континуирано образовање и специјализована обука
- Контакт и подршка владиних институција

10.4. Циљеви Конгресног бироа Србије за 2023. годину

Циљеви Конгресног бироа Србије постављени су у складу са глобалном агендом Светске туристичке организације постављену на 6 стубова а усвојену на међународни дан туризма, 27. септембар 2022. године и препорукама Стратегијске алијансе конгресних бироа Европе. Агенда UNWTO и препоруке САКБЕ у фокус стављају два кључна фактора за трансформацију туризма након кризе, то су: 1. Људи и 2. Партнерства.

Циљеви Конгресног бироа Србије у 2023. години су:

1. Значајније укључивање и препознавање рецептивних пословних путовања и догађаја у укупној извозној агенди Србије
2. Подстицање знања, образовања и изградње капацитета учесника са стране понуде кроз обуке, тренинге и стварање платформи за размену знања и искустава
3. Повећање конкурентности Србије као дестинације за пословна путовања и догађаје
4. Промоција и унапређење доприноса пословних путовања и догађаја циљевима одрживог развоја, посебно смањењу сиромаштва и очувању животне средине

У складу са прокламованим циљевима за 2023. годину израђен је план и програм активности на домаћем и међународном туристичком тржишту.

10.5. Програм рада и маркетинг активности Конгресног бироа Србије за 2023. годину

Маркетинг активности Конгресног бироа Србије креирани су у складу са Стратегијским маркетинг планом и важећом Стратегијом развоја туризма. Активности су осмишљене тако да прате програмске улоге и циљеве Конгресног бироа, а дефинисане су на нивоу домаћег и међународног тржишта. Обим активности као и елементи маркетинг микса различито су комбиновани на домаћем и међународном тржишту, пре свега због идентификованих разлика на страни тражње.

10.5.1. *Маркетинг активности на домаћем тржишту*

Међу основним маркетинг активностима на домаћем тржишту издваја се организација различитих догађаја који треба да одговоре постављеним програмским циљевима.

Предвиђени догађаји имаће различите функције од едукације и размене знања, до стварања платформи за нова партнерства, развијање модела изврсноности и слично. У фокусу свих догађаја су људи и изградња њихових капацитета као и креирање могућности за стварање партнерстава. Све догађаје пратиће редовно оглашавање у медијима посебно кроз део односа са јавношћу.

Предвиђена је организација неколико догађаја у земљи различите форме и функције на домаћем тржишту:

- Презентација плана рада и сајамских наступа Конгресног бироа Србије према конгресној индустрији
- Пролећни и јесењи редовни састанак и коктел конгресне индустрије
- Форум професионалних асоцијација Србије
- Састанак поводом бенчмарк анализе конгресних дестинације Србије
- Едукација конгресне индустрије
- Вече конгресних амбасадора.

Посебан сегмент у активностима на домаћем тржишту биће истраживање тржишта, осмишљено кроз редовну анкету Конгресног бироа Србије конгресној индустрији и пословној тражњи на дестинацији.

Активности на пољу оглашавања тачније односа са јавношћу предвиђене су пре свега кроз редовну комуникацију и информисање јавности о свим активностима путем веб странице Конгресног бироа Србије, затим профила на друштвеним мрежама а потом и кроз објаве у стручним онлајн и штампаним медијима у вези за активностима које Конгресни биро спроводи. Динамика и тон активности предвиђени су комуникационим планом Конгресног бироа Србије.

10.5.2. *Маркетинг активности на међународном тржишту*

Маркетинг активности на међународном тржишту пре свега су усмерене на промоцију и позиционирање дестинације и с тим у вези највећи део активности и буџета опредељен је за наступе на сајмовима, организацију студијских посета организаторима путовања и новинарима као и подршци у истицању кандидатура за догађаје у Србији.

10.5.2.1 Истраживање тржишта

Имајући у виду да је у претходним годинама остварена сарадња и комуникација са партнерима у региону који су поседују пословне базе компанија заинтересованих за организацију догађаја у Србији, у плану је спровођење и истраживања тржишта у региону и то пре свега Мађарске имајући у виду и унапређење саобраћајне повезаности и појачано присуство мађарског капитала на тржишту Србије.

Истраживање би било спроведено у првих 6 месеци 2023. са циљем дефинисања даљих акција и формулације маркетинг активности ка сваком тржишту.

10.5.2.2 Учешће на сајмовима и пословним скуповима

У 2023. години планирано је учешће на неколико најважнијих сајмова и пословних скупова од интереса са Републику Србију:

- Састанак директора конгресних бироа Европе – Праг – јануар
- Регионални сајам пословних путовања – Конвента – Љубљана – фебруар
- Презентација дестинације – Мадрид/Барселона – фебруар
- Састанак одељка централне и источне Европе ICCA – Стразбур – април
- IMEX сајам пословних путовања и догађаја – Франкфурт – мај
- Састанак директора конгресних бироа Европе – септембар
- ICCA World Congress – Тајланд – новембар
- IBTM сајам пословних путовања и догађаја – новембар/децембар

10.5.2.3. Истицање кандидатура за организацију догађаја

У 2022. години потврђено је домаћинство у укупно 13 кандидатура у којима се Србија надметала. Имајући у виду да је у 2024. години планиран завршетак радова на реконструкцији конгресног центра Сава, као и да су и друге дестинације у Србије најавиле изградњу конгресних капацитета, планом је предвиђен активан приступ и већи број послатих кандидатура у 2023. години.

10.5.2.4 Организација студијских посета организаторима путовања и новинарима

У 2023. години предвиђена је организација две студијске посете за међународне организаторе догађаја и пословних путовања

10.5.2.5 Ogлашавање у медијима

Имајући у виду капацитете са којима Конгресни биро Србије располаже у 2023. години у односу на оглашавање у медијима планирано је формирање микросајта у оквиру портала Kongresmagazine.eu, као и оглашавање Србије на међународној платформи која спаја организаторе догађаја и дестинације „Conferli“.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ПОСЛОВАЊА

Финансијски план пословања Туристичке организације Србије (ТОС), сачињен је тако да се планиране активности на промоцији туристичке понуде наше земље, одвијају на најефикаснији и најрационалнији начин. За све видове промотивних активности, како већ започетих, тако и нових, обезбеђена су финансијска средства за њихову реализацију.

11. ПРЕНОС СРЕДСТАВА У НАРЕДНУ ГОДИНУ (авансно плаћање)

У складу са потписаним уговорима и преузетим обавезама у текућој години, ТОС врши пренос средстава у наредну пословну годину, ради реализације започетих пројеката.

12. НАБАВКА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА

У 2023. години планира се набавка основних средстава и то: два путничка аутомобила за службене потребе запослених у Туристичкој организацији Србије, ради несметаног обављања делатности, набавка опреме за рад штампачи и фотокопир апарати, као и набавка нематеријалне имовине (промо филмови, лиценце и сл.).

ТОС је недобитна организација, Пореској управи уз финансијски извештај подноси обрасце за недобитне организације: ПДН и ПБН-1 као и изјаву да је ТОС недобитна организација, по Закону о порезу на добит.

ТОС послује по нетржишним принципима, из буџета Републике Србије добија средства по наменама, у висини стварних трошкова по активностима, за промоцију туристичке понуде Србије на иностраном и домаћем тржишту, за материјалне трошкове, као и за плате запослених.

13. ПОЛИТИКА ЦЕНА

ТОС у вршењу своје делатности остварује приходе и формира цене на следећи начин:

Приходи од продаје робе-сувенира: малопродајне цене се формирају тако, што се набавна цена робе (без ПДВ) увећа за разлику у цени од 25-30% и тако добијени износ увећа за припадајући износ ПДВ;

Приходи од изнајмљивања пословног простора: ТОС изнајмљује салу за конференције на I спрату, по потреби другим правним лицима, који су пословно и тематски везани за туристичку и конгресну понуду у земљи.

14. ПРИХОДИ

Структуру прихода ТОС-а чине приходи из буџета путем субвенције од стране Министарства туризма и омладине, и сопствени приходи, који се остварују продајом робе-сувенира у малопродајном објекту-сувенирници.

Структура прихода у 2023. години:

- Приходи од продаје робе – сувенира;
- Пренети приходи из претходне године;
- Приходи из буџета Републике Србије;
- Приходи од издавања у закуп пословног простора (конференцијска сала);
- Финансијски приходи;
- Остали ванредни приходи

Табеларни преглед планираних прихода ТОС-а за 2023. годину

Рачун	Врста пословних прихода	План за 2022. годину	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	5	5/4
6010	Приходи од продаје робе (сувенира)	4.500.000	3.992.388	4.500.000	112,71
6401	Пренети приходи из претходне године	76.898.866	60.483.628	38.160.000	63,09
6402	Приходи од субвенција из републичког буџета	390.000.500	390.000.500	400.000.000	102,56
6409	Приходи од осталих државних додељивања из републичког буџета	37.868.902	37.868.902	0,00	0,00
6512	Приходи од изнајмљивања пословног простора	100.000	0,00	100.000	0,00
66	Финансијски приходи, камате и позитивна курсна разлика код плаћања према иностранству	100.000	17.719	100.000	564,36
67	Остали приходи - приходи од смањења обавеза према добављачима и приходи од рефакције ПДВ-а из иностранства	1.250.000	826.075	1.250.000	151,32
69	Ефекти промене рачуноводствене политике-приходи по основу исправке грешака ранијих периода	50.000	0,00	50.000	0,00
	Укупно приходи	510.768.268	493.189.212	444.160.000	90,06

14.1. Приходи од продаје робе у малопродајном објекту сувенира

Туристичка организација Србије планира да у 2023.години оствари приход од продаје робе – сувенира у малопродајном објекту-сувенирници, у износу од 4.500.000 динара. ТОС врши набавку робе – сувенира, за даљу продају од добављача из Србије, који су специјализовани за израду ове врсте производа.

14.2. Пренети приходи из претходне године

Планирана средства на име пренетих прихода из претходне године, у износу од 38.160.000 динара, су средства из буџета Републике Србије из 2022. године и биће исказана у Билансу стања за 2022. годину, на пасивним временским разграничењима.

Пренети приходи су приходи из којих се финансирају преузете обавезе по уговорима закљученим у 2022., а који се реализују у 2023. години и односе се на оглашавање у домаћим и ино медијима, интернет оглашавање, закуп сајамског и штандовског простора по основу учешћа ТОС-а на сајмовима туризма у иностранству (Vakatiebeurs Utrecht, FITUR Madrid, CMT Štuttgart, Holiday&Spa Sofija, Conventa Љубљана), резервација авио превоза и смештаја за запослене ТОС-а који учествују у организацији наведеним сајмовима, обавезе по основу закључених уговора са ПР агенцијама у иностранству и обавезе по основу лиценци. Највећи део средстава исказан на овој позицији намењен је за оглашавање у земљи, ради окончања зимске кампање уговорене крајем 2022. године, као и оглашавање у иностранству на глобалним ТВ каналима као што су BBC Global News i Discovery Communications Europe. Поред тога, на овој позицији обезбеђена су средства за дигиталне кампање (у сарадњи са ETC), Gezimaniya turizm на тржишту Турске и друго.

14.3. Приходи из буџета Републике Србије

Планирана средства из буџета Републике Србије за 2023. годину, износе 400.000.000 динара и представљају најзначајнији приход од 90,06 % од укупних прихода. Наведена средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС“, број 138/2022), раздео 37 – Министарство туризма и омладине, програм 1507-уређење и развој у области туризма, функција 473 – Туризам, програмска активност 0011, Подршка раду Туристичке организације Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама.

14.4. Приходи од осталих државних додељивања из републичког буџета

На овој позицији у 2022. години исказани су приходи по основу осталих државних давања, а основ за доделу средстава био је финансирање пројекта организације Првог међународног сајма вина „Винска визија Отворени Балкан“, у складу са Закључком СП 08 број: 00-101/2022 од 27. јула 2022. године. У 2023. години нису исказана средства на овој позицији, имајући у виду да ће се посебним Закључком дефинисати активности ТОС-а, на реализацији овог пројекта, као и висина средстава.

14.5. Приходи од изнајмљивања пословног простора

Приход од изнајмљивања пословног простора планиран је у износу од 100.000 динара, а односи се на изнајмљивање опремљене конференцијске сале, која се налази у оквиру пословног простора ТОС, и то пре свега за конференције, презентације и друге манифестације, правним лицима и другим заинтересованим субјектима у земљи, а који су пословно и тематски везани за туристичку и конгресну понуду у земљи.

14.6. Финансијски приходи, камате и позитивна курсна разлика код плаћања према иностранству

Пројекција ових прихода у износу од 100.000 динара, настала је као резултат планираних активности, пре свега кроз очекивани промет са иностранством током 2023. године, а ова врста прихода се остварује кроз курсне разлике које се јављају приликом плаћања обавеза према ино добављачима, нарочито у периоду пада курса страних валута.

14.7. Остали приходи

- приходи од смањења обавеза према добављачима и
- приходи од рефакције ПДВ-а из иностранства

Ови приходи планирани су за 2023. годину у износу од 1.250.000 динара, односно у истом износу као и претходне године.

14.8. Ефекти промене рачуноводствене политике – исправке грешака ранијих периода и пренос прихода

На позицији 69 - Ефекти промене рачуноводствене политике – исправке грешака ранијих периода и пренос прихода, планирана су средства у износу од 50.000 динара, односно у висини прихода из претходних година. Ова позиција се планира у складу са Законом о рачуноводству и Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за друга правна лица.

15. РАСХОДИ

Табеларни преглед планираних расхода за 2023. годину:

Кonto	ОПИС	План за 2022. годину	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	5	5/4
50	Набавна вредност продате робе	3.500.000	3.430.000	4.000.000	116,62
51	Трошкови материјала	6.490.000	5.640.604	6.350.000	112,58
52	Трошкови плата, накнада плата и остали лични расходи	101.393.324	95.712.985	114.445.776	119,57
53	Трошкови производних услуга	361.018.944	317.988.646	279.376.000	87,86
54	Трошкови амортизације и резервисања	5.500.000	5.500.000	5.500.000	100,00
55	Нематеријални трошкови	31.966.000	29.867.681	33.628.224	112,59
56	Финансијски расходи	300.000	295.602	300.000	101,49
57	Остали расходи	400.000	125.985	360.000	285,75
59	Исправке грешака ранијих година	200.000	67.284	200.000	297,25
	Укупно расходи	510.768.268	458.628.787	444.160.000	96,85

Напомена:

- извршење плана за 2022. годину није коначно, односно приказани су трошкови закључно са месецом новембром, имајући у виду да у моменту сачињавања Финансијског плана за 2023. годину, нису реализовани трошкови за месец

децембар. Извршење је приказано у проценту од око 88,5%.

Из средстава за 2022. годину, поред извршених расхода у 2022., због специфичности пословања ТОС-а, преузете су обавезе по уговорима и то: за кампању оглашавања у земљи и иностранству у електронским (ТВ, радио и др.) и писаним медијима, дигиталним медијима - друштвене мреже (зимска кампања) за прво тромесечје 2023. године, као и за ПР услуге у иностранству, првенствено на тржишту НР Кине, у складу са закљученим уговором путем јавне набавке, а који своју активност управо усмеравају на промоцију српског туризма. Такође, авансно су плаћене обавезе по основу уговора о закупу простора на сајмовима туризма у иностранству (Vakatiebeurs Utrecht, FITUR Madrid, CMT Štuttgart, Holiday&Spa Sofija, Conventa Љубљана), и по основу лиценци за софтвере за рад у 2023. години.

- Процент резервисаних средстава заједно са приказаним извршењем и извршењем за месец децембар 2022., чини преко 95% реализације плана за 2022. годину.

Образложење расхода по појединим позицијама у плану за 2023. годину, у односу на извршење плана за 2022. годину, као и табеларни приказ структуре планираних расхода за 2023. годину, дат је у наставку:

15.1 Набавна вредност продате робе

Набавна вредност продате робе представља разлику између прихода од продате робе и разлике у цени и за ове намене планира се износ од 4.000.000 динара.

Пројектовани износ на овој позицији у 2023. години, настао је након анализе промета рада сувенирнице током 2022. године, као и очекиваног пораста броја туриста у 2023. години.

Преглед планираних трошкова набавне вредности продате робе, дат је у следећој табели:

Конто	Врста расхода	Извршење за 2022. годину	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
500	Набавна вредност продате робе	3.430.000	4.000.000	116,62

15.2 Трошкови материјала

Преглед планираних трошкова материјала дат је у следећој табели:

Конто	Врста расхода	Извршење за 2022. годину	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
51	Трошкови материјала	5.640.604	6.350.000	112,58
511	Трошкови осталог материјала (режијског)	1.486.443	1.600.000	110,48
512	Трошкови горива и енергије	3.052.424	3.600.000	117,94
513	Трошкови резервних делова	305.485	350.000	114,57
514	Трошкови једнократног отписа алата и инвентара	796.252	800.000	100,47

Трошкови материјала у укупном износу од 6.350.000 динара, планирају се за набавку потрошног материјала у износу од 1.600.000 динара, трошкове горива и енергије у износу од 3.600.000 динара, трошкове резервних делова 350.000 динара и алата и ситног инвентара у износу од 800.000 динара. Трошкове материјала чине: резервни делови за два путничка аутомобила, материјал за одржавање пословног простора, канцеларијски материјал, тонери за штампаче, резервни делови за компјутере, штампаче и копира апарате и други потрошни материјал. Трошкови горива и енергије су гориво за путничке аутомобиле, електрична и топлотна енергија за пословни простор и продајне објекте. Извршење плана приказано у колони 3, не садржи трошкове настале у месецу децембру 2022. године.

15.3 Трошкови плата, накнада плата и остали лични расходи

Број и динамика запошљавања радника ТОС-а у 2023. години

Динамика запошљавања	2023. година											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стање у 2022. години	41	41	41	42	41	41	41	41	40	41	42	43
План за 2023. годину	43	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46
Пријем нових радника на одређено време	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
преузимање радника	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
нови радници	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одлазак кадрова	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
у редовну пензију	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
у инвалидску пензију	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
добровољни одлазак или по социјалном програму	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Технолошки вишак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Стање на крају месеца	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46

Квалификациона структура запослених

Степен квалификације	Број запослених у 2023. години
Висока стручна спрема	34
Виша школа	3
средња стручна спрема	9
3 степен стручности	0
основно образовање	0
Укупно	46

Оквирна старосна структура запослених

Старосна група	Број запослених у 2023. години
до 30 година	5
од 30 до 40 година	9
од 40 до 50 година	15
од 50 до 60 година	13
преко 60 година	4
Укупно	46

Трошкови плата запослених

Износ средстава за исплату плата, додатака и накнада запослених (зараде) у ТОС у 2023. години, планиран је износу од 71.732.328 динара (нето са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање - бруто 1), а на име доприноса на терет послодавца износ од 10.867.448 динара, у складу са важећим законским прописима.

Планирани износ средстава за плате, обухватио је средства обрачуната за 46 запослених радника у 2023. години, за пун фонд сати, укључујући и минули рад, као и по основу увећања коефицијента за одређен број радника, у складу са чланом 11. став 2. Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину, чланом 29. Правилника о раду Туристичке организације Србије, којим је дефинисано да се запосленом може повећати износ коефицијента радног места, на основу обима и квалитета посла који је обављао у последње две године, на предлог руководиоца сектора/одсека. Руководиоци сектора/одсека своје предлоге за повећање коефицијената запослених дају директору пре припреме финансијског плана за наредну годину.

Број запослених радника у 2023. години, износиће 41 запослен на неодређено време и 5 запослених на одређено време.

Поред тога, износ за плате садржи и увећање од 12,5%, а у складу са чланом 8. и 41. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 63/06-исправка, 115/06-исправка, 101/07, 99/10, 108/13, 99/14, 95/18 и 14/22), чланом 27е Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др.закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21 и 138/22), чланом 9. и 10. алинеја 12. Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС“, број 138/2022), којим се утврђује, основица за обрачун и исплату плата у нето износу од 26.227,15 динара са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање, као и чланом 27. Правилника о раду Туристичке организације Србије, којим је дефинисано да се основна плата одређује множењем коефицијента са основицом за обрачун и исплату плата (у даљем тексту: основица), која се утврђује за сваку буџетску годину, Законом о буџету Републике Србије.

Напомињемо да је мање извршење на позицији плата у односу на план 2022. године настало из разлога коришћења боловања по основу одржавања трудноће и породилског боловања, које је финансирано из средстава Републички фонд здравствене заштите, боловања запослених преко 30. дана, које је такође финансирано из средстава Фонда, као и одласка запосленог у пензију у мају месецу.

Неутрошена средства за плате, биће враћена у буџет након израде завршног рачуна за 2022. годину.

Табела нето плата + минули рад директора

опис	Нето плата	Минули рад
директор	236.044,35	6.609,24

Радна места пратећих и помоћно–техничких послова:

Табела нето плата + минули рад за помоћно – техничке послове

опис	Нето плата	Минули рад
Запослени 1	60.846,99	486,78
Запослени 2	60.846,99	3.164,04

Распон плата минимално - максимално

Максимална нето плата без минулог рада	Минимална нето плата без минулог рада	Распон макс/мин
236.044,35	60.846,99	3,88

Трошкови плата у 2022. години, биће реализовани су у укупном бруто износу од 68.317.663 динара, од чега бруто -1 износи 58.861.095 динара, а доприноси на терет послодавца износе 9.456.568 динара.

Имајући у виду да се финансијски план за 2023. годину сачињава у децембру месецу, пре краја 2022. године, у износ извршења је укалкулисан процењени износ средстава за плате за месец децембар.

Табела 1. Реализација плата у 2022.години - бруто 1

Реализација у 2022.год.	УКУПНО					ПОСЛОВОДСТВО			ЗАПОСЛЕНИ		Просечна бруто зарада (дин)
	Број запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време	Укупан број запослених у 2022.год.	Маса бруто зарада (дин)	Просечна бруто зарада (дин)	Број запослених	Маса бруто зарада (дин)	Просечна бруто зарада (дин)	Број запослених	Маса бруто зарада (дин)	
I	37	4	41	5.004.473	122.060	1	303.742	303.742	40	4.700.731	117.518
II	37	4	41	4.778.601	116.551	1	299.846	299.846	40	4.478.755	111.969
III	37	4	41	4.827.042	117.733	1	303.742	303.742	40	4.523.300	113.082
IV	37	5	42	4.916.794	117.067	1	301.680	301.680	41	4.615.114	112.564
V	36	5	41	4.868.996	118.756	1	303.280	303.280	40	4.565.716	114.143
VI	36	5	41	4.899.826	119.508	1	299.732	299.732	40	4.600.094	115.002
VII	36	5	41	4.827.752	117.750	1	303.742	303.742	40	4.524.010	113.100
VIII	36	5	41	5.110.616	124.649	1	303.742	303.742	40	4.806.874	120.172
IX	35	5	40	4.772.053	119.301	1	303.742	303.742	39	4.468.311	114.572
X	35	5	40	4.601.750	115.044	1	303.742	303.742	39	4.298.008	110.205
XI	37	4	41	5.303.192	129.346	1	303.742	303.742	40	4.999.450	124.986
XII	38	5	43	4.950.000	115.116	1	303.742	303.742	42	4.646.258	110.625
Укупно	437	56	493	58.861.095	119.394	12	3.634.474	302.873	481	55.226.621	114.816

У 2022. години, реализован је планирани износ средстава за плате и накнаде плата запослених у проценту од око 95 %, уколико се укалкулише и зарада за децембар 2022. године. ТОС је у просеку током 2022. године имао 37 запослених на неодређено време и 5 запослених на одређено време, како је и приказано у Табели- 1. Реализација плата у 2022. години.

Табела 2. Планиране плате у 2023.години – бруто 1

План за 2023	УКУПНО					ПОСЛОВОДСТВО			ЗАПОСЛЕНИ		Просечна бруто зарада (дин)
	Број запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време	Укупан број запослених у 2023	Маса бруто зарада (дин)	Просечна бруто зарада (дин)	Број запослених	Маса бруто зарада (динара)	Просечна бруто зарада (динара)	Број запослених	Маса бруто зарада (дин)	
I	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
II	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
III	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
IV	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
V	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
VI	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
VII	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
VIII	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
IX	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
X	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
XI	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
XII	41	5	46	5.977.694	129.950	1	340.844	340.844	45	5.636.850	125.263
Укупно	492	60	552	71.732.328	129.950	12	4.090.128	340.844	540	67.642.200	125.263

У табели 2. план плата у 2023. години, планиран је износ по месецима у бруто-1 износу.

У наставку следи Прилог:

Табела 2.1.- план плата (зарада) у 2023. години, по месецима у бруто -1 и бруто -2 износу.

Прилог

Табела 2.1 План зарада у
2023.години**Маса за зараде (плате), број запослених и просечна зарада по месецима за 2023. годину - Бруто 1**

у динарима

План по месецима 2023.	УКУПНО			СТАРОЗАПОСЛЕНИ*			НОВОЗАПОСЛЕНИ			ПОСЛОВОДСТВО		
	Број запосле них	Маса зарада	Просечна зарада	Број запослених	Маса зарада	Просечна зарада	Број запосл ених	Маса зарада	Просечна зарада	Број запосл ених	Маса зарада	Просечна зарада
I	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
II	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
III	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
IV	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
V	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
VI	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
VII	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
VIII	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
IX	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
X	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
XI	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
XII	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844
УКУПНО	552	71.732.328	129.950	504	63.023.184	125.046	36	4.619.016	128.306	12	4.090.128	340.844
ПРОСЕК	46	5.977.694	129.950	42	5.251.932	125.046	3	384.918	128.306	1	340.844	340.844

*старозапослени у 2023. години су они запослени који су били у радном односу у предузећу у децембру претходне године

Маса за зараде увећана за доприносе на зараде, број запослених и просечна зарада по месецима за 2023. годину - Бруто 2

у динарима

План по месецима 2023.	УКУПНО			СТАРОЗАПОСЛЕНИ*			НОВОЗАПОСЛЕНИ			ПОСЛОВОДСТВО		
	Број запослених	Маса зарада	Просечна зарада	Број запослених	Маса зарада	Просечна зарада	Број запослених	Маса зарада	Просечна зарада	Број запослених	Маса зарада	Просечна зарада
I	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
II	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
III	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
IV	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
V	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
VI	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
VII	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
VIII	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
IX	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
X	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
XI	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
XII	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.842
УКУПНО	552	82.599.776	149.637	504	72.571.196	143.990	36	5.318.797	147.744	12	4.709.784	392.482
ПРОСЕК	46	6.883.315	149.637	42	6.047.600	143.990	3	443.233	147.744	1	392.482	392.482

*старозапослени у 2023. години су они запослени који су били у радном односу у предузећу у децембру претходне године

15.3.1 Накнаде за рад управног одбора и надзорног одбора Туристичке организације Србије за 2023. годину

Законом о туризму у члану 35. 36. и 37. прописано је да су органи ТОС-а, управни одбор, надзорни одбор и директор. Управни одбор има 5 чланова (председника и 4 члана), а надзорни одбор има 3 члана (председника и 2 члана).

За свој рад, председник и чланови управног, односно надзорног одбора ТОС-а примају накнаду, у складу са Пословником о раду управног одбора, односно Пословником о раду надзорног одбора, чија се висина утврђује посебним одлукама Управног и Надзорног одбора, а у висини одређеној у складу са важећим прописима.

Табела 1- Реализација накнада за рад председника и чланова управног одбора у 2022.год.

Извршење у 2022. години	Накнаде за рад председника и чланова управног одбора			
	Број чланова управног одбора	Укупне нето накнаде за УО	Нето накнаде за чланове УО	Нето накнада за председника УО
I	5	339.134	260.872	78.262
II	5	339.134	260.872	78.262
III	5	339.134	260.872	78.262
IV	5	339.134	260.872	78.262
V	5	339.134	260.872	78.262
VI	5	339.134	260.872	78.262
VII	5	339.134	260.872	78.262
VIII	5	339.134	260.872	78.262
IX	5	339.134	260.872	78.262
X	5	339.134	260.872	78.262
XI	5	339.134	260.872	78.262
XII	5	339.134	260.872	78.262
Укупно		4.069.608	3.130.464	939.144

Табела 2- Реализација накнада за рад председника и чланова надзорног одбора у 2022.

Извршење у 2022. години	Накнаде за рад председника и чланова надзорног одбора			
	Број чланова надзорног одбора	Укупне нето накнаде за НО	Нето накнаде за чланове НО	Нето накнада за председника НО
I	3	208.698	130.436	78.262
II	3	208.698	130.436	78.262
III	3	208.698	130.436	78.262
IV	3	208.698	130.436	78.262
V	3	208.698	130.436	78.262
VI	3	208.698	130.436	78.262
VII	3	208.698	130.436	78.262
VIII	3	208.698	130.436	78.262
IX	3	208.698	130.436	78.262
X	3	208.698	130.436	78.262
XI	3	208.698	130.436	78.262
XII	3	208.698	130.436	78.262
УКУПНО		2.504.376	1.565.232	939.144

Трошкови накнада за чланове управног и надзорног одбора у 2022.години, биће реализовани у бруто износу од 10.441.577 динара. Реализација у моменту израде плана (закључно са месецом новембром 2022.) износи 9.581.496 динара.

Износ накнаде за рад председника и чланова управног одбора, односно надзорног одбора за 2023. годину, планиран је у складу са Одлуком о усклађивању накнада за рад председника и чланова управног одбора број 3475 од 14. децембра 2022. године, коју је донео управни одбор на седници одржаној 14. децембра 2022. године и Одлуке о усклађивању накнада за рад председника и чланова надзорног одбора број: 3636 од 28. децембра 2022. године, коју је надзорни одбор донео на седници одржаној 28. децембра 2022. године.

Наведене Одлуке донете су у складу са Закључком Владе 05 број: 121-1654/2017 од 3. марта 2017. године, којим се одређују критеријуми и мерила за утврђивање висине накнаде за рад председника и чланова управног одбора, односно надзорног одбора других облика организовања, чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе. Истим Закључком у члану 2. прецизирано је да износ накнаде за рад чланова у управном одбору, односно надзорном одбору не може бити виша од просечне зараде по запосленом, без пореза и доприноса, која је исплаћена у Републици Србији, у септембру месецу у години која претходи години за коју се одређује висина накнаде. С тим у вези, извршено је усклађивање са септембром 2022. године, тако да висина накнаде за рад члана управног, односно надзорног одбора, износи 74.981 динар, колико је износила просечна зарада без пореза и доприноса у Републици Србији у септембру 2022. године. У члану 3. предметног Закључка, дефинисано је да накнада за рад председника управног одбора, односно надзорног одбора не може бити виша од износа из тачке 2. овог Закључка, увећаног за 20%, тако да висина накнаде за председника управног, односно надзорног одбора износи 89.977,20 динара.

Бруто износ накнада за чланове управног одбора ТОС-а за 2023. годину је 7.422.680 динара, а за чланове надзорног одбора 4.443.320 динара, тако да су укупно планирана средства на овој позицији 11.866.000 динара.

Табела 3 – План накнада за чланове Управног одбора у 2023. години

План за 2023. годину	Планиране накнаде за чланове управног одбора			
	Број чланова управног одбора	Укупне нето накнаде за управни одбор	Нето накнаде за чланове управног одбора	Нето накнада за председника управног одбора
I	5	389.901	299.924	89.977
II	5	389.901	299.924	89.977
III	5	389.901	299.924	89.977
IV	5	389.901	299.924	89.977
V	5	389.901	299.924	89.977
VI	5	389.901	299.924	89.977
VII	5	389.901	299.924	89.977
VIII	5	389.901	299.924	89.977
IX	5	389.901	299.924	89.977
X	5	389.901	299.924	89.977
XI	5	389.901	299.924	89.977
XII	5	389.901	299.924	89.977
УКУПНО		4.678.812	3.599.088	1.079.724

Табела 4 – План накнада за чланове Надзорног одбора у 2023. години

План за 2023. годину	Планиране накнаде за чланове надзорног одбора			
	Број чланова надзорног одбора	Укупне нето накнаде за надзорни одбор	Нето накнаде за чланове надзорног одбора	Нето накнада за председника надзорног одбора
I	3	239.939	149.962	89.977
II	3	239.939	149.962	89.977
III	3	239.939	149.962	89.977
IV	3	239.939	149.962	89.977
V	3	239.939	149.962	89.977
VI	3	239.939	149.962	89.977
VII	3	239.939	149.962	89.977
VIII	3	239.939	149.962	89.977
IX	3	239.939	149.962	89.977
X	3	239.939	149.962	89.977
XI	3	239.939	149.962	89.977
XII	3	239.939	149.962	89.977
УКУПНО		2.879.268	1.799.544	1.079.724

15.3.2 Трошкови накнада по уговору ван радног односа

Конто	Врста трошкова	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
0	1	2	3	3/2
5220	Трошкови накнада по уговору ван радног односа	3.452.162	4.800.000	139,04

Средства на позицији 522- трошкови накнада по уговорима ван радног односа, планирана су пре свега по основу ангажовања лица на пословима информатора приликом отварања туристичке сезоне, као и лица за техничку помоћ приликом одржавања сајмова туризма и других промотивних догађаја у земљи и иностранству.

Износ трошкова извршења у 2022. години није коначан, имајући у виду да није исказано извршење за децембар месец.

15.3.3 Остали лични расходи и накнаде

У 2023. години планирају се трошкови осталих личних расхода који су распоређени по следећим наменама:

Конто	Накнаде трошкова и остала лична примања	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
52900	Солидарна помоћ, јубиларне награде, отпремине и друга давања	519.796	400.000	76,95
52910	Превоз на посао и са посла запослених	1.460.732	1.850.000	126,65
52922	Остала давања запосленима (поклон деци запослених за Нову годину и Божић)	207.062	230.000	111,08
	Укупно	2.187.590	2.480.000	113,37

Трошкови личних расхода – превоз на посао и са посла, солидарна помоћ, јубиларне награде, отпремнине приликом одласка запослених у пензију, коришћење сопственог возила у службене сврхе и друга давања која се не сматрају зарадом, планирани су у износу од 2.480.000 динара.

Превоз на посао и са посла у износу од 1.850.000 динара, планиран је за укупан број запослених у 2023. години, и то тако што је за обрачун коришћена постојећа цена превозне карте у јавном саобраћају у износу од 2.990 за прву зону и 3.275 динара за другу зону, као и за запосленог, чије је место пребивалишта ван Београда.

Солидарна помоћ и јубиларне награде планирани су износу од 400.000 динара, а остала давања запосленима која се не сматрају зарадом (поклон пакетићи деци запослених за Нову годину и Божић) у износу од 230.000 динара.

Кonto	Трошкови службених путовања по наменама	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
52911	Службена путовања у земљи и иностранству	7.216.227	8.700.000	120,56

Кonto	Трошкови службених путовања по наменама	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
52930	Накнада трошкова физичким лицима, која нису запослена код исплатиоца	4.097.766	4.000.000	97,61

Остали лични расходи и накнаде – службена путовања у земљи и иностранству за 2023. годину, планирана су у износу од 8.700.000 динара, а на позицији 52930- накнаде трошкова физичким лицима, која нису запослена код исплатиоца, планиран је износ од 4.000.000 динара.

Пројектовани износи на име трошкова службених путовања, у складу су са планираним активностима ТОС-а, и то пре свега приликом учествовања на међународним сајмовима туризма у иностранству и другим манифестацијама у земљи и иностранству, ради презентације туристичке понуде наше земље, а у оквиру којих учествују, поред запослених и представници медија, за које је неопходно обезбедити смештај и превоз до одређене дестинације.

15.4. Остали пословни расходи – трошкови производних услуга

Кonto 53 – Трошкови производних услуга

На позицији 53 – трошкови производних услуга за 2023. годину, планиран је износ од 279.376.000 динара. Ови трошкови односе се пре свега на: трошкове издавачке делатности (штампа брошура), трошкове услуга транспорта и телекомуникација, услуге одржавања, трошкове сајмова у земљи и иностранству, трошкове манифестација у земљи и презентације туристичке понуде у иностранству, трошкове ПР агенција, оглашавања у земљи и иностранству, интернет оглашавање и Е-маркетинг, трошкове организовања

студијских путовања новинара и туроператора, трошкове промотивног материјала и остале маркетиншке активности.

Конто 530 – Расходи за издавачку делатност

Конто	опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
530	Расходи за издавачку делатност	13.912.355	15.130.000	108,75

Расходи за издавачку делатност ТОС-а, односе се на издавање нових и репринт постојећих публикација, мапа и брошура, дигиталну штампу, превод и лекторисање текстова. За 2023.годину, планиран је износ на нивоу претходних година, а у складу са предвиђеним активностима и лимитираним буџетским средствима. У току 2023. године, акценат ће бити на изради репринт издања великог броја брошура, имајући у виду нови бренд, који је током 2022. године, започео имплементацију у све сегменте пословања, првенствено у брошуре и публикације са туристичком понудом земље.

Конто 531 – Трошкови транспортних услуга и телекомуникација

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
531	Трошкови транспортних услуга и телекомуникација	4.074.156	4.000.000	98,18

Позиција 531- Трошкови транспортних услуга и телекомуникација, планирани су у складу са реалним потребама који прате пословање, а такође и након анализе извршења, које је евидентирано на овој позицији током 2022. године. Позиција садржи трошкове фиксног и мобилног телефона, интернета и интернет домена, превоза у земљи и шпедицију туристичког, рекламног материјала за сајмове и друге манифестације у иностранству, отпреме поште, такси услуге и рент-а- кар услуге, тако да се за ове намене планира износ од 4.000.000 динара.

Конто 532 – Трошкови услуга одржавања

Конто	Трошкови услуга одржавања	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
532	Трошкови услуга одржавања	5.000.123	5.600.000	112,00

Трошкови услуга одржавања представљају трошкове одржавања два путничка аутомобила, опреме за рад у пословном простору ТОС-а, као и у инфо центрима и сувенирници, која се налази у оквиру комплекса Авалски торањ, одржавање хигијене пословног простора, клима уређаја, ситне поправке, одржавање система за праћење присутности на послу, видео надзора и др. У 2023. години, планиран је износ за учешће у ремонту грејне подстанице у згради и друге поправке на текућем одржавању пословног простора.

Износ средстава извршења у 2022. години, није укључио трошкове за месец децембар, тако да су планирана средства за 2023. годину, у висини реалних трошкова пословне године.

Конто 533 – Трошкови закупнина

Конто	Трошкови закупнина	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
533	Трошкови закупнина	2.518.357	2.440.000	96,89

Трошкови закупнина представљају трошкове закупа гаражног простора за 2 службена аутомобила, закуп простора за инфо центар на аеродрому Никола Тесла, као и закуп простора за сувенирницу у оквиру комплекса Авалски торањ на Авали. Поред закупа пословног и гаражног простора, ТОС планира средства у 2023. години и по основу закупа сервера код овлашћених правних лица, за несметан рад сајта ТОС-а, имајући у виду значај и обим података, који се даје на чување, као и чињеницу да ТОС не располаже одговарајућом опремом, која би обезбедила адекватно архивирање података.

Планирани износ је нешто мањи у односу на план за 2022. годину, имајући у виду да је престала потреба за закупом простора за сувенирницу, која се налазила на тргу Републике бр.5.

Остали трошкови закупа су у оквиру плана из 2022. године, без најављеног значајнијег поскупљења, те су с тим у вези, планирана средства за 2023. годину, у износу од 2.440.000 динара.

У износ извршења нису обухваћени трошкови за месец децембар 2022. године.

Конто 5340 – Расходи за учешће на сајмовима у земљи

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5340	Сајмови у земљи	47.058.532	12.500.000	26,56

Када су у питању трошкови по основу учешћа на сајмовима у земљи, исказани износ је на нивоу буџета претходних година, имајући у виду да ТОС традиционално учествује на сајмовима туризма, који се одржавају у нашој земљи и то: Међународни сајам туризма у Београду и сајмови туризма у Новом Саду, Крагујевцу и Нишу. Сајмови туризма у нашој земљи су својеврсне манифестације, које окупљају велики број посетилаца и домаћих и страних и најбоља су прилика, да се презентује туристичка понуда наше земље.

Висок износ извршења трошкова на овој позицији у 2022. години, настао је поводом одржавање првог Међународног сајма вина „Винска визија - Отворени Балакан“, у којем је ТОС имао значајно учешће и којим поводом су била опредељена додатна средства за реализацију ове манифестације.

Конто 5341 – Расходи за учешће на сајмовима у иностранству

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53411	Сајмови у иностранству	23.914.114	51.685.000	216,13

Пројектовани износ од 51.685.000 динара за 2023. годину, на позицији трошкова за учешће на сајмовима у иностранству, је већи у односу на обим средстава претходне године, а основни разлог повећања је повратак на најзначајније међународне сајмове, након завршене пандемије, као и значајно веће цене закупа сајамског простора.

Такође, имајући у виду резултате остварене приликом учешћа на сајмовима у иностранству у претходним годинама, као и чињеницу, да је велика заинтересованост домаће привреде и локалних туристичких организација, за заједничким учешћем на међународним сајмовима туризма, ТОС је у свој план рада за 2023. годину уврстио учешће на неколико веома значајних сајмова и то: Vakatiebeurs Utreht, FITUR Madrid, CMT Stuttgart, Holiday&Spa Sofija, Conventa Ljubljana, ITB Berlin, WTM London, IMEX Frankfurt i IBTM Barselona.

Планирана средства ће омогућити у потпуности реализацију ове програмске активности, у 2023. години.

Конто 5390 – Трошкови манифестација у земљи

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5390	Трошкови манифестација у земљи	8.455.692	9.430.000	111,52

Планирање трошкова по основу организовања манифестација у земљи је у складу са Програмом рада за наредну пословну годину.

У плану активности везаних за манифестације, наведене су првенствено: Београдски манифест, Промоција летње туристичке сезоне у Београду и Новом Саду, Изложба на тему “Културно наслеђе у промоцији туризма”, Нови Сад, Викенд старих заната на отвореном, Београд, Дани туризма у Нишу, Драгачевски сабор трубача, Belgrade Beer Fest, Belgrade Music Week, Туристички форум и Туристички цвет 2023. године.

Конто 5391 –Услуге информисања-сарадња ТОС-а са ПР агенцијама

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53911	Трошкови ПР услуга у иностранству	5.399.115	6.190.000	114,65

ТОС на одабраним приоритетним тржиштима ангажује иностране ПР агенције које у складу са обимом планираних активности, учествују у креирању имиџа Србије, као туристичке дестинације, кроз обављање низа промотивних активности, и успостављају сарадњу са иностраним медијима и организаторима путовања.

Средства на овој позицији за 2023. годину, су у висини средстава у претходне две године и распоредиће се на тржишта, која су до сада дала најбоље резултате и то пре свега: Кина, Турска, Аустрија и Немачка, земље бивше СФРЈ и земље региона.

ПР активности ће се реализовати на појединим тржиштима кроз сарадњу са Европском туристичком комисијом, а такође један део и кроз сарадњу са националном авио компанијом и другим авио компанијама у оквиру заједничке промоције.

У износ извршења нису евидентирани трошкови за децембар месец 2022. године.

Конто 53922 – Ogлашавање у земљи

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53922	Oглашавање у земљи	26.908.061	26.111.000	100,75

Планирани износ средстава ће, у складу са Програмом рада за 2023. годину, омогућити наставак рада на промоцији туристичких дестинација домаћим туристима и то пре свега путем оглашавања у електронским и штампаним медијима у време туристичких кампања, кроз оглашавање на телевизијским и радио станицама, оглашавање кроз специјализоване емисије на телевизијским станицама, амбијентално оглашавање за време летње и зимске кампање кроз билборде, дигиталне паное, оглашавање у писаним медијима (дневни листови, часописи) за време летње и зимске кампање, сарадња и оглашавање у туристичким часописима, продукција видео материјала (кратки промо спотови и џинглови).

И поред ограничених средстава, ТОС ће путем оглашавања промовисати не само познате дестинације, већ и мање познате и до сада неоткривене туристичке дестинације. Поред бања и планинских центара, посебан акценат ће бити на промоцији сеоског туризма, активног и рекреативног одмора.

Конто 53923 – Ogлашавање у иностранству

Конто	опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53923	Oглашавање у иностранству	24.842.968	18.000.000	72,45

С обзиром да оглашавање као модел комуникације у промоцији, представља једно од најснажнијих маркетиншких средстава, и у 2023. години оглашавање у иностранству реализоваће се у писаним и електронским медијима на приоритетним тржиштима, на глобалним ТВ каналима и то на: BBC Global News i Discovery Communications Europe.

Поред тога, веома важно је истаћи да ТОС спроводи континуирану кампању у региону, путем оглашавања у специјализованим часописима, посебно у специјализованим магазинима за одређени вид туризма или активности, у електронским медијима (радио и ТВ), дигиталним каналима комуникације, билборд кампањама и др.

Конто 5393- Интернет оглашавање и Е- маркетинг

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5393	Интернет оглашавање и Е маркетинг	80.693.043	67.150.000	83,22

Оглашавање на интернет порталима и друштвеним мрежама, као нови вид комуникације, намеће неопходност праћења трендова, увођења нових сервиса, са циљем достављања маркетиншке поруке најширем кругу корисника, из којих разлога је, Програмом рада за 2023. годину, овој активности дат посебан значај, а имајући у виду да су истраживања вршена међу страним туристима који су посетили Србију, показала да, све више њих бира Србију као атрактивну туристичку дестинацију, управо путем on line оглашавања.

Такође, сарадња ТОС-а и Michelin Гастрономског водича, започета још 2021. године, базирана је тако да је промоција прве селекције подразумевала сарадњу ТОС-а и Michelin Гастрономског водича кроз промоцију на друштвеним мрежама и објављивање шест текстова на порталу Michelin Гастрономског водича на тему гастрономске и туристичке понуде Београда.

Друга селекција – селекција за 2023. годину је објављена крајем 2022. године и поред свих ресторана који су раније понели ознаке, селектована су као препоручена нова три београдска ресторана, а све то је подразумевало објаву годишњег Michelin водича за Београд у дигиталном облику на „Michelin Водич дигиталној платформи“, која ће бити брендирана искључиво брендovima компаније Michelin.

Све године процеса од друге до шесте, да би Србија остала у Michelin Гастрономском водичу и да би се кроз Michelin канале водила промотивна – маркетиншка кампања, захтева активно учешће Туристичке организације Србије у промотивним и маркетиншким активностима, уз одговарајуће финансијско учешће, те ће се сарадња наставити и у 2023. години.

У складу са наведеним тенденцијама, ТОС планира спровођење дигиталне кампање на порталима на иностраним тржиштима, кроз сарадњу са Европском туристичком комисијом, путем одобреног гранта.

Опредељена средства на овој позицији финансираће промоцију туристичке понуде наше земље путем друштвених мрежа (google кампања, Facebook, Instagram, Twitter), израду тематских микросајтова, оглашавање путем туристичких портала и банера и за ове намене планирана су средства у износу од 67.150.000 динара.

Конто 5394 – Расходи за организовање студијских путовања за новинаре и организаторе путовања

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5394	Расходи за организовање студијских путовања за новинаре, организаторе путовања и блогере	13.933.509	14.700.000	105,50

Једна од важних активности ТОС-а је организација студијских путовања за представнике организатора путовања из иностранства у Србију, а у циљу позиционирања Србије као туристичке дестинације, креирања тражње за туристичким производом Србије и уласка туристичког производа у програме страних организатора путовања.

ТОС је ову активност веома успешно спроводио током претходних година, тако да се у истом капацитету планира и у 2023. години, из којих разлога су издвојена средства на нивоу 2022. године.

Поред представника организатора путовања и привреде, ТОС ће у 2023. години, наставити да позива утицајне новинаре и блогере/инфлуенсере са приоритетних тржишта у циљу креирања свести код потенцијалних туриста о Србији као пожељној дестинацији.

Такође ће се наставити и са позивањем пословних клијената који организују корпоративне догађаје, конгресе и сајмове, како бисмо представили Србију као спремну и квалитетну конгресну дестинацију.

Кonto 5395 - Заједничке активности са другим субјектима у земљи

Кonto	Заједничке активности	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5395	Заједничке активности са другим субјектима у земљи и иностранству	1.493.928	2.100.000	73,63

Средства на овој позицији планирана су на име учешће ТОС-а у спровођењу заједничких промотивних активности са локалним туристичким организацијама, непрофитним организацијама, невладиним сектором, удружењима и привредним друштвима, која се баве туризмом и иницијативама за промоцију туризма.

Кonto 5396 - Промотивни материјал

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5396	Промотивни материјал	3.958.800	4.000.000	101,04

Набавка промотивног материјала битан је део активности ТОС-а, у реализацији промоције туристичке понуде Србије.

Брендиран промотивни материјал, део је традиције и колорита наше земље и као такав веома занимљив страном туристи, као поклон или сувенир, а често се уступа и државним органима и организацијама и страним делегацијама, приликом одржавања скупова у земљи и иностранству.

Планирани износ од 4.000.000 динара је опредељен, у складу са потребама и активностима исказаним у Програму рада за 2023. годину.

Конто 5397 - Остале активности у земљи и иностранству

Конто	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5397	Остале маркетинг активности у земљи и иностранству	55.825.890	40.340.000	72,26

Ова група трошкова обухвата маркетиншке активности ТОС-а на промоцији туризма како у земљи, тако и у иностранству и то путем организовања посебних радионица, догађаја, презентација, фото конкурса, изложби и слично.

Поред тога, током 2022. године реализовани су пројекти везани за гастрономију, издавањем гастрономског водича Gault & Millau, у којем се нашла наша гастрономска понуда, а чије је прво издање на српском и француском језику објављено 2022. године. На овај начин се Србија уврстила, као гастрономска дестинација, не само у Michelin-овом, већ у још једном престижном светском водичу. Излазак другог издања водича Gault & Millau се очекује у априлу 2023. године. Водич ће имати преко 300 страна и биће двојезичан (српско/енглески). Предвиђени тираж је 6.000 примерака, а дистрибуција ће се вршити кроз канале ТОС-а (информативни центри ТОС-а и локалних туристичких организација, на сајмовима и другим посебним догађајима и презентацијама), као и у дигиталном облику путем сајта <https://rs.gaultmillau.com>

Имајући у виду значај оваквог пројекта, Туристичка организација Србије наставља да подржава позиционирање Србије као гастрономске дестинације на међународној сцени и на тај начин иде у корак са најбољим светским гастрономским дестинацијама, из којих разлога се и у 2023. години, планирају средства за ново издање Gault & Millau водича.

У плану је такође континуирано уређивање сајта ТОС-а, израда дигиталних брошура које ће бити доступне на сајту, финансирање активности из области конгресног туризма, континуирано истраживања тржишта (како домаћих тако и иностраних туриста) и друге маркетиншке активности, које ће допринети позиционирању Србије, као атрактивне туристичке дестинације.

Поред тога, планирана су средства и за едукацију запослених из области дигиталног маркетинга, јавног наступа, безбедности и здравља на раду, управљачких компетенција и друго, што ће умногоме побољшати и унапредити квалитет рада.

Такође, у плану је и израда елабората, односно анализа и снимање стања информационо комуникационо безбедносног система, са акционим планом унапређења, ради ефикаснијег рада и архивирања података, а у циљу побољшања евиденције документације.

15.5. Трошкови амортизације и резервисања

Конто 540 – Трошкови амортизације и резервисања

Конто	Трошкови амортизације и резервисања	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
540	Трошкови амортизације	5.500.000	5.500.000	100,00

Трошкови амортизације планирани су у износу од 5.500.000 динара, а пројектовани су на основу евиденције основних средстава у 2022. години и применом прописаних амортизационих стопа за отпис.

15.6. Нематеријални трошкови

Кonto 550 - Трошкови непроизводних услуга

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
550	Трошкови непроизводних услуга	5.583.169	6.900.000	123,58

Трошкови непроизводних услуга односе се на услуге обезбеђења пословног простора, услуге прес клипинга, трошкове ревизије финансијских извештаја, услуге заштите на раду, трошкове здравствених услуга, софтвер, лиценце и сличне накнаде за права интелектуалне или индустријске својине, који не испуњавају услове да се воде као нематеријална улагања, и остале непроизводне услуге.

Ови трошкови настају током редовног пословања, а планирани износ за 2023. годину, пројектован је на бази реализације трошкова током 2022. године и претходних година.

Износ извршења у 2022. години није коначан, обзиром да нису обухваћени трошкови за месец децембар.

Кonto 551 – Трошкови репрезентације

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
551	Трошкови репрезентације	6.043.775	7.500.000	124,09

Имајући у виду специфичности обављања делатности, у погледу промоције туризма Републике Србије у земљи и иностранству, средства репрезентације по својој намени се користе пре свега за потребе послужења на сајамским и другим манифестацијама, за студијске посете страних новинара, блогера и туроператера, страних организатора конгреса у организацији Конгресног бироа Србије, који долазе у инспекцију дестинације.

Износ средстава за финансирање ове позиције у 2023. години, у складу је са планираним активностима у Програму рада за 2023. годину, као и извршеном проценом у односу на реализацију ових трошкова у претходним годинама.

Кonto 552 – Трошкови премије осигурања

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
552	Трошкови осигурања имовине и лица	450.403	700.000	155,42

Трошкови премије осигурања садрже трошкове по основу осигурања непокретности, опреме, осигурање од одговорности према трећим лицима (каска осигурање службених аутомобила), путно осигурање лица приликом боравка на службеном путу у иностранству за време трајања сајмова и других манифестација, као и обавезно осигурање запослених од последица несрећног случаја и повреде на раду.

Средства у износу од 700.000 динара, пројектована су на основу планираних активности и анализе трошкова у претходним годинама.

Кonto 553 - Трошкови платног промета

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
553	Трошкови платног промета	619.503	700.000	112,99

Трошкови платног промета садрже трошкове платног промета приликом плаћања обавеза у земљи и иностранству, трошкове банкарских услуга и остале трошкове платног промета.

Планирана средства за 2023. годину у износу од 700.000 динара, су на нивоу средстава претходних година, а имајући у виду очекивани промет са иностранством и то по основу оглашавања у традиционалним и дигиталним медијима, учешћа на промотивним догађајима у иностранству и измирења обавеза према ПР агенцијама.

Поред трошкова платног промета са иностранством, планирани износ обухвата и трошкове банкарских услуга за сервисирање обавеза у земљи.

У износ извршења трошкова нису укључени трошкови за децембар месец 2022. године.

Кonto 554 – Трошкови чланарина у пословним удружењима и међународним асоцијацијама

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
554	Чланарине у пословним удружењима и међународним асоцијацијама	4.282.719	4.513.791	105,39

Имајући у виду да је ТОС чланица великог броја међународних удружења из области туризма и то: ДЦЦ, ICCA, DRV Немачка, ETC, RDA, Transromanica, EDEN, планирана су средства по основу чланарина у наведеним асоцијацијама, као и за чланство у једној од најзначајнијих, а то је свакако Европска Туристичка Комисија-ЕТЦ, са којом је реализовала велики број пројеката у претходним годинама.

Кonto 555 – Трошкови пореза

Кonto	Трошкови пореза	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
555	Трошкови пореза	11.925.793	11.834.433	99,23

Трошкови пореза планирају се за измирење обавеза по основу пореза на имовину, пореза на име финансирања запошљавања особа са инвалидитетом, пореза приликом регистрације службених аутомобила, локалне комуналне таксе и осталих пореза.

Поред наведеног, највећу ставку на овој позицији чини обавеза по основу пдв-а, за који ТОС нема право одбитка. Поред евиденције пдв-а у земљи, ТОС у складу са чланом 12. Закона о порезу на додату вредност, има обавезу и обрачуна пдв-а по интерним рачунима, за услуге извршене од стране ино доваљача као што су ПР услуге и услуге оглашавања у иностранству, а за које такође нема право одбитка.

Средства за 2023. годину, планирана су у мањем износу, у односу на 2022. годину, након извршене процене трошкова по овом основу, а ускладу са Програмом рада и предвиђеним активностима на иностраном тржишту.

Кonto 559 – Остали нематеријални трошкови

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
559	Остали нематеријални трошкови	962.318	1.480.000	153,80

Остали нематеријални трошкови односе се на трошкове за таксе (за регистрацију службених аутомобила, судске и друге таксе), огласе за јавне набавке, претплате на службене листове и часописе, комуналне услуге и друге нематеријалне трошкове.

Средства за ове намене у 2023. години, планирана су у приближно истом износу као у 2022. години, имајући у виду обим извршења и врсту трошкова.

15.7. Финансијски расходи

Кonto 56 - Финансијски расходи

Кonto	Опис	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
56	Финансијски расходи	295.602	300.000	101,49

Финансијски расходи обухватају расходе по основу затезних камата, негативне курсне разлике по основу промета са иностранством, негативне курсне разлике приликом пописа обавеза и потраживања у валути на дан 31.12. и друге финансијске расходе.

Средства за 2023. годину планирана су у истом износу као и претходне године, имајући у виду обим промета са иностранством, па самим тим и расход по основу курсних разлика.

15.8. Остали расходи

Конто 57 – Остали расходи

Конто	Остали расходи	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
57	Остали расходи	125.985	360.000	285,75

Остали расходи обухватају расходе по основу кала, растура, квара и лома, губитке по основу расходовања опреме и мањкове робе по попису, судске трошкове, отпис потраживања од купаца и остале непоменуте расходе.

Средства за финансирање осталих расхода у наредној години у износу од 360.000 динара, планирана су након анализе позиције трошкова у текућој пословној години и пројекције за 2023. годину.

Износ извршења не приказује реално стање трошка ове позиције, обзиром да се на њој књиже расходи по основу кала, растура, лома и мањкова робе, а то се евидентира након завршетка годишњег пописа на дан 31.12. текуће године.

15.9 Ефекти промене рачуноводствене политике, исправке грешака ранијих периода и пренос расхода

Конто 59 – Ефекти промене рачуноводствене политике, исправке грешака ранијих периода и пренос расхода

Конто	Остали расходи	Извршење у 2022. години	План за 2023. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
59	Ефекти промене рачуноводствене политике, исправке грешака ранијих периода и пренос расхода	67.285	200.000	297,24

На овој позицији у износу извршења исказани су накнадно утврђени расходи, који нису евидентирани у претходном периоду, уз напомену да је извршен пресек стања са месецом новембром 2022.године. За 2023. годину, након анализе очекиваних трошкова, планира се износ од 200.000 динара.

План прихода и расхода у 2023. години, извршен је на основу детаљне анализе сваке позиције појединачно, у складу са планом активности по тржиштима и маркетиншким циљевима.

Председник Управног одбора

др Ратка Вушуровић с.р.